

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning.....	2
2.	Bygningsmæssige forhold mv.	3
	2.1. Gangarealer	7
	2.2. Celler	8
	2.3. Toilet- og bad	9
	2.4. Fællesrum.....	10
	2.5. Fritidsrum.....	12
	2.6. Gårdareal.....	12
	2.7. Observationsceller	13
	2.8. Vaskefaciliteter.....	14
3.	Regelgrundlaget for anbringelse i anstalt for domfældte	14
4.	Arbejde, undervisning og fritid.....	18
	4.1. Arbejde	18
	4.2. Undervisning.....	25
	4.3. Fritid	25
5.	Andre forhold.....	28
	5.1. Belægning	28
	5.2. Forplejning.....	30
	5.3. De indsatte kontakt med omverden.....	31
	5.4. Talsmandsordning	34
	5.5. Alkohol og euforiserende stoffer.....	35
	5.6. Vold mv.	37
	5.7. Sagsbehandling mv.....	38
	5.8. Personaleforhold mv.....	39
	5.9. Interne inspektioner	41
6.	Foreløbig enrumsanbringelse.....	42
7.	De udlånte sager.....	44
	7.1. Indledning	44
	7.2. Retsgrundlag	45
	7.3. Betingelser	46
	7.4. Sagsbehandlingsregler	46
	7.5. Parthøring og begrundelse	47
	7.6. Kompetence mv.....	52
	7.7. Klagevejledning mv.....	53
	7.8. Sanktionen.....	54
	Opfølgning	57
	Underretning.....	57

1. Indledning

Den 23. august 2006 foretog jeg og to af embedets øvrige medarbejdere inspektion af Anstalten for domfældte i Qaqortoq.

Jeg har tidligere henholdsvis den 14. oktober 1993 og 17. august 1999 foretaget inspektion af Anstalten for domfældte i Qaqortoq.

Under inspektionen modtog jeg rapportmateriale til gennemgang, jf. punkt 7 nedenfor.

Inspektionen den 23. august 2006 bestod af følgende dele:

- en indledende samtale med anstaltslederen, Vilhelm Lyng Hard, overvagt-
mester Knud-Erik Larsen og en personalerepræsentant (tillidsmanden)
- en rundgang i anstalten
- en samtale med talsmanden for de indsatte og suppleanten
- samtaler med fem enkeltanbragte og
- en afsluttende samtale med anstaltslederen.

Talsmanden og de øvrige indsatte som jeg havde samtale med, har fået et skriftligt svar som opfølgning på min samtale med dem.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Anstalten for domfældte i Qaqortoq, Den ledende anstaltsleder i Grønland, Politimesteren i Grønland og Direktoratet for Kriminalforsorgen for at myndighederne kunne få lejlighed til at komme med eventuelle bemærkninger til de faktiske forhold som beskrevet i rapporten. Jeg har ikke modtaget sådanne bemærkninger.

2. Bygningsmæssige forhold mv.

Anstalten er bygget i 1977 og består som nævnt i rapporten af 6. december 2000 vedrørende inspektionen af anstalten i 1999 af en oprindelig bygningsdel med stueplan og kælder, en tilbygning med stueplan og 1. sal og en bygningsdel i et plan der forbinder den oprindelige del og tilbygningen (forbindelsesgang). Førstesalen i tilbygningen er anstaltslederbolig, og den tidligere anstaltslederbolig i den oprindelige bygning er indrettet til kontorer mv., herunder for KiF-afdelingen. Den øvrige del af den oprindelige bygning indeholder 10 enkeltceller til de indsatte. De bygningsmæssige rammer har ikke ændret sig siden inspektionen i 1999.

Udvendigt har anstalten siden ibrugtagningen i 1977 kun været vedligeholdt malermæssigt indtil 2006 hvor anstalten på grundlag af en særbevilling på 320.000 kr. har fået renoveret facaden. Denne renovering har omfattet en ekstra træbelægning på facaden som herefter er malet (blå), og isolering af rammerne omkring vinduerne. Fundamentet manglede endnu at blive malet fordi vejret ikke havde været godt nok til det endnu, men det ville ske så snart det blev muligt.

Der har – som det også fremgår af rapporten fra inspektionen i 1999 – været problemer med indelukkethed i cellerne idet ventilationen over vinduet ikke har været god nok. Der er desuden kommet træk fra vinduerne, især når vinden er kommet fra nord. I inspektionsrapporten af 6. december 2000 henstillede jeg at det blev undersøgt om det var muligt at udbedre – eller udskifte med andre ventilationsordninger – ventilationsklapperne i vinduerne som det på grund af problemer med kuldeindfald var nødvendigt at tape til om vinteren i de celler som vender mod nord. I brev af 18. august 2003 oplyste Direktoratet for Kriminalforsorgen at arbejdet med udbedring/udskiftning af ventilationsanlæg – der havde afventet bl.a. overvejelser om udvidelse af anstalten – ville være tilendebragt den 29. august 2003.

Under inspektionen den 23. august 2006 oplyste anstalten at udbedringen af ventilationen har bestået i etablering af et elektrisk system med ind- og udblæsning af luft. Det sker gennem kanaler i loftet, men desværre er udblæsningen placeret ved sengen og blæser derfor luften ned i sengen til de indsatte. Flere indsatte har derfor sat en cd for dette hul. Anstalten har talt med det firma der har opsat anlægget, om at bytte om på ind- og udblæsningen, men har fået at vide at det vil blive meget dyrt. Anstalten lovede at sende kopi af papirerne vedrørende dette anlæg og ville overveje endnu engang at rejse spørgsmålet om at bytte om på rørene.

Jeg erindrer om fremsendelsen af disse papirer. Jeg anmoder endvidere anstalten om at oplyse resultatet af anstaltens overvejelser om på ny at rejse spørgsmålet om at bytte om på rørene. Hvis spørgsmålet er rejst på ny, beder jeg om underretning om resultatet heraf.

Rammen om vinduerne er som nævnt blevet isoleret i forbindelse med facade-renoveringen, men vinduerne er ikke blevet skiftet. Ved beklædningen af facaden er ventilationslemmene dækket til.

Jeg anmoder om oplysning om hvorvidt kuldeproblemet er afhjulpet efter isolering af rammen omkring vinduet og tildækningen af ventilationslemmene.

Under min samtale med talsmændene klagede de over indeklimaet. De nævnte at vinduerne ikke kan åbnes, og at anstaltens ventilationssystem ikke fungerer ordentligt.

Under inspektionen oplyste anstalten at anstalten har boret nogle huller i rammen under vinduet for at skabe yderligere ventilation. Anstalten viste mig disse huller.

Jeg beder anstalten om at oplyse om disse huller har forbedret indeklimaet, og om anstaltens bemærkninger i øvrigt til talsmændenes klage. Jeg afventer i øvrigt svar fra anstalten vedrørende spørgsmålet om at bytte om på ind- og udsug i ventilationen.

Med hensyn til yderligere renovering siden inspektionen i 1999 oplyste anstalten at gulvene i alle cellerne blev renoveret i 2005 – også efter en særbevilling. Der er endvidere sket almindelig løbende indvendig vedligeholdelse, jf. nærmere nedenfor. På fællesarealerne er der desuden opsat ny loftsbelysning.

Under min inspektion den 20. august 2006 af Anstalten for domfældte i Nuuk modtog jeg fra personale- og beskæftigelseskonsulenten bl.a. et brev af 23. januar 2006 med mål for beskæftigelsen i 2006 i Anstalten for domfældte i Qaqortoq, jf. nærmere pkt. 4.1. Heri er bl.a. nævnt vedligeholdelsesopgaver som de indsatte vil kunne udføre. I brevet er bl.a. anført følgende:

”Ved inspektion af anstalten er det konstateret, at bygningerne trænger til omfattende istandsættelse, hvilket også gør sig gældende med hensyn til en stor del af anstaltens lokaler. Istandsættelse af disse lokaliteter kan helt eller delvist udføres af domfældte under ledelse af anstaltsmedarbejdere. Det drejer sig om følgende opgaver:

Omfattende renovering af anstaltens facade. Der indhentes tilbud inden februar 2006 vedr. beklædning, isolering og maling. ...”

De øvrige mulige vedligeholdelsesarbejder mv. er herefter opremset. Det drejer sig om maling af: vinduer, udvendig trappe på fjeldet, bunden af anstaltens båd, affaldsstativer, loft i en af cellerne (nr. 6), vagt, anstaltslederkontor, gangarealer, soverum, alle lokaler i kælderens, vægge på gårdtursareal og fyrrum. Desuden er følgende opgaver nævnt: opstilling af skillevægge i badeværelse, renovering af krybekælder, indretning og opfriskning af depotrum ved observationscellen (opsætning af reoler), montering af knager i og opfriskning af depot

i mellemgang, reetablering med skabe mv. i gangen ved KiF-kontoret og montering af spejl på toilettet ved observationscellen.

Bortset fra maling af fundamentet var facaderenoveringen som nævnt gennemført på tidspunktet for inspektionen. I anstaltens handleplan for beskæftigelse, jf. herom pkt. 4.2., er de øvrige nævnte arbejdsopgaver oplyst med (det forventede) antal beskæftigede ved disse opgaver i de enkelte måneder. Alle arbejder skulle ifølge planen være afsluttet i første halvdel af 2006. Nogle af arbejderne er nævnt nedenfor. Under inspektionen bemærkede jeg ikke om alle de øvrige planlagte arbejder var udført, men hvis det ikke er tilfældet, går jeg ud fra at de nu er eller senere vil blive udført.

Jeg anmoder om oplysning om hvorvidt der foreligger en egentlig plan for vedligeholdelse af anstalten. Hvis det er tilfældet, beder jeg om en kopi af planen.

Der er brandmeldere overalt i anstalten, men på de indsattes toilet og i en af cellerne var brandmelderen slået fra fordi der var problemer med den. Brandalarmen aktiveres automatisk hvis der opstår brand. Anlægget der er opsat i et skab ved hovedindgangen, viser hvis der er steder hvor brandmelderen ikke virker (eller er koblet fra). På væggen ved siden af sidder desuden en brandmelder som kan aktiveres manuelt. Brandinspektøren har ansvaret for at udstyret mv. er i orden, og han tjekker med jævne mellemrum at det er i orden. Det blev oplyst at brandinspektøren ikke har nøgle til anstalten, men at politiet har to nøgler.

Jeg anmoder om oplysning om hvorvidt det nævnte problem med brandmelderne på toilettet og den ene celle nu er udbedret.

Anstaltslederen oplyste i øvrigt at han er frivillig brandmand og anser det for meget vigtigt at personalet til enhver tid ved hvad de skal gøre i tilfælde af

brand. Anstalten havde lige haft en brandøvelse hvor personalet ikke var varslet i forvejen. Til brug for denne øvelse havde anstaltslederen lånt en røgmaskine fra et diskotek. Det viste sig at personalet var fuldt ud klar over proceduren.

Af en fælles personaleinstruks for anstalterne i Grønland fra juli 2006 som jeg har modtaget fra Anstalten for domfældte i Nuuk forud for inspektionen, fremgår det i øvrigt at alle anstalter har en beredskabsplan og en brandinstruks som skal gennemgås med alle nye medarbejdere kort tid efter deres start. Under inspektionen fik jeg kopi af beredskabsplanen for Anstalten for domfældte i Qaqortoq (som tillige er brandinstruks).

2.1. Gangarealer

Ved hovedindgangen til anstalten er der en gang med trappe ned til kælderen. På væggen hænger nogle flotte sælskind. Til venstre for gangen findes kontorer mv. til personalet og forsorgsafdelingen, og til højre cellegangen. Der er etableret elektrisk døråbning af hoveddøren som kan styres fra vagtstuen. I gangen er der garderobe med skoreol mv.

Cellegangen er smal og malet lys med lyse- og mørkegrønne karme og døre. Gangen er malet i 2006, og det blev oplyst at farverne blev valgt i samråd med de domfældte. Loftet i gangarealerne er ligeledes malet i 2006. Belysningen består af nye lysstofrør i loftet og lamper på den ene væg. For enden af gangen er der opsat en uafskærmet telefonboks på væggen. Der er udsmykning på væggene og en opslagstavle med information til de indsatte.

Forbindelsesgangen der ligger vinkelret på cellegangen og tilbygningen, er malet (meleret) blå. På den ene side af gangen er der et vindue og en dør ud til anstaltens gårdtursareal. På den modsatte side af gangen er der forskellige små disponible rum, herunder et ekstra toilet til de indsatte.

2.2. Celler

De indsattes celler er beliggende på hver sin side af cellegangen. De er ca. ni m² og er udstyret med en håndvask og radiator under vinduet. Af møblement er der en briks med en brandhæmmende madras; dog havde en enkelt indsat en anden madras på grund af rygproblemer. Der er desuden et skab som i de fleste stuer var noget ramponeret. På væggen er der ophængt et skab og en skrivebordsplade eller hylder, og der er en stol. Flere indsatte havde desuden et mindre skab eller reol. Alle de indsatte har et sofabord, og de er stort set alle forskellige i form og farver. Bordpladen på et af disse borde var malet som det grønlandske flag. De indsatte har eget tv og anlæg mv. Et par stykker havde desuden musikinstrumenter og/eller andre personlige effekter.

Der er persienner for vinduet der som tidligere nævnt ikke kan åbnes. De indsattes celler til den ene side af cellegangen vender ud mod gårdtursarealet.

I loftet er der (som også tidligere nævnt) ventilationsriste og en brandmelder. Det firma der har opsat ventilationsanlægget, fører selv tilsyn med anlægget.

En af cellerne er lidt større end de øvrige celler og har eget toilet og bad. Denne stue bruges fortrinsvis til kvindelige domfældte.

De indsatte har selv nøgle til deres celler. Fordi der forsvandt for mange nøgler, skal de indsatte nu aflevere nøglen til personalet når de forlader anstalten. Nøglerne opbevares i et aflåst skab i vagtstuen.

Møblementet i cellerne er for en stor dels vedkommende meget nedslidt. Jeg fik forevist nedslidt møblement i de fleste celler. Det blev oplyst at noget af møblementet stammer helt tilbage fra anstaltens ibrugtagning (i 1977), og at der ikke er aktuelle planer om udskiftning af møblementet.

Som et eksempel på nedslidt møblement kan nævnes skabet i stue 1 der er ramponeret – bl.a. er soklen itu. Endvidere mangler håndtaget.

Det er især skabe og små reoler der er ramponerede. Det møblement der hænger på væggene, og sengene er i en rimelig god stand. For så vidt angår sengene, er der tale om kriminalforsorgens ”gamle” standardmodel som er en ganske almindelig seng (med en tynd plade i bunden) der ikke tillige kan benyttes som sofa. Jeg går ud fra at disse senge – når de skal udskiftes – vil blive udskiftet med den nye model der også kan anvendes som sofa.

Jeg henstiller til anstalten at der udarbejdes en plan med hensyn til udskiftning/udbedring af møblementet, og at der allerede nu sker en sådan udskiftning/udbedring af det møblement der er i værst stand. Jeg henleder i den forbindelse anstaltens opmærksomhed på muligheden for at søge direktoratet om en særbevilling. Jeg anmoder om underretning om hvad der videre sker i den anledning.

Bortset herfra giver cellerne mig ikke anledning til bemærkninger.

Som lovet under inspektionen vedlægger jeg en kopi af den vejledning som direktoratet har udfærdiget om vedligeholdelsen af de brandhæmmende madrasser.

2.3. Toilet- og bad

En celle har som nævnt eget toilet og bad. Det var i en pæn stand med hvide fliser. På tidspunktet for inspektionen var der to kvindelige domfældte i anstalten, og det blev oplyst at den kvinde der havde stuen med eget toilet og bad, var flink til at låne sit bad ud til den anden kvindelige domfældte.

De øvrige indsatte deler to toiletter og et bad i et fælles toilet- og baderum. Dette rum er i en rimelig vedligeholdelsesstand og havde – ligesom anstalten i øvrigt – fået installeret ventilation der tænder og slukker automatisk med lyset. Der er sæbedispenser og et almindeligt håndklæde. Der er et forhæng for brusekabinen som er i et indhak. Modsat brusekabinen er der en vandhane. På gul-

vet stod en stabel potter/bækkener. Jeg går ud fra at denne vandhane bl.a. bruges til rengøring af potterne. (Det blev oplyst at de indsatte kan tilkalde personalet hvis de skal på toilettet om natten, men at de også har potter som de kan benytte).

Rengøringsstandarden i toilet- og baderummet var på inspektionstidspunktet ikke særlig god. Især ventilationsristen trængte til at blive rengjort. Bortset herfra giver rummet mig ikke anledning til bemærkninger.

Der er desuden som allerede nævnt et ekstra toilet til brug for de indsatte på forbindelsesgangen. Også her er der automatisk ventilation. Håndvasken på dette toilet var slået i stykker. Det blev oplyst at der ville blive opsat en ny. Også her var der sæbedispenser og et almindeligt håndklæde.

Af hygiejnemæssige grunde anbefaler jeg anstalten at udskifte håndklædet med papirhåndklæder. Jeg kan i den forbindelse oplyse at Direktoratet for Kriminalforsorgen har udsendt en generel henstilling til samtlige kriminalforsorgens institutioner i Danmark om at udskifte håndklæder med engangshåndklæder eller håndklæderuller (og håndsæbe med flydende håndsæbe). Jeg anmoder om oplysning om hvad min anbefaling giver anledning til.

2.4. Fællesrum

I tilbygningen er der et stort køkken/alrum. I spisestuen/spiseafdelingen er der opsat spiseborde og stole i den ene halvdel. Der stod endvidere et nyt sammenklappet bordtennisbord. Rummet er lyst og venligt. Der er indbyggede halogenlamper i loftet og udsmykning på væggene. Møblementet er i en god stand. Der er nyt linoleum på gulvet.

Køkkenet indeholder diverse hårde hvidevarer, herunder opvaskemaskine. Underskabene var helt nye, og der er planer om også at skifte overskabene. Der er

en meget stor og effektiv emhætte som sammen med den ventilation der er installeret (også) i dette rum, sørger for god ventilation af rummet.

Køkken/alrummet gjorde et rigtig godt indtryk.

Til køkkenet hører et depotrum hvor der er bl.a. er opstillet ekstra køle- og fryseskabe. Der fyldes op herfra i køleskabet og fryseren i selve køkkenet. Der er desuden en fryser som de domfældte kan benytte.

Bag køkkenet er der en opholdsstue med sofamøbler (kriminalforsorgens standardmøblement) i en god stand. Der er lysstofrør i loftet og udsmykning på væggene. Rummet har fire vinduer i alt. Vinduerne til den ene side der vender ud mod en passage mellem gården og opholdsstuen, kan åbnes. Rammen i et af disse vinduer er itu efter hærværk begået af en indsat der forsøgte ad denne vej at smugle hash ind. Det overvejes derfor at etablere belysning med censor uden for dette vindue. Rammen kan ikke udskiftes alene, og den type vindue som der er tale om, kan ikke købes i byen. De er i øvrigt temmelig dyre, så der var ikke umiddelbart planer om at udskifte vinduet.

Jeg anmoder om oplysning om hvornår anstalten forventer at der vil ske en udskiftning af vinduet.

I lokalet er der et stort tv, en pc og reoler med bøger og spil. De fleste bøger er på dansk, jf. herom pkt. 4.3.

Det blev oplyst at der må ryges i fællesrummene, men der lugtede ikke tilrøget.

Opholdsrummet gjorde ligesom køkken/alrummet et godt indtryk. Der var desuden rent i fælleslokalerne.

2.5. Fritidsrum

I kælderen er der et motionslokale med i alt tre motionsredskaber (løbebånd, romaskine og en crosstrainingsmaskine). Alle tre redskaber er købt nye i 2005 og er udstyret med computer. Der er vejledninger i brug af maskinerne, men vejledninger er generelt svære at skaffe. I rummet er der tillige en ribbe og tørrestativer mv. Det blev oplyst at løbebåndet er det mest populære. (De indsatte løber dog også rundt om storsøen).

Når de indsatte ønsker at benytte motionsredskaberne, får de udleveret en nøgle og skal skrive under på udlevering heraf. På den måde ved anstalten hvem der har benyttet en maskine hvis den skulle blive ødelagt.

Også i kælderen er der lagt nyt linoleum på gulvet og opsat nye lamper med lysstofrør i loftet.

Som det fremgår af rapporten fra inspektionen i 1999, har anstalten haft et hobbyværksted i kælderen. Dette værksted er imidlertid blevet lukket af Arbejdstilsynet for nogle år siden og benyttes nu som lager. De bygningsmæssige rammer gør at det ikke er muligt at etablere værksted et andet sted.

2.6. Gårdareal

Anstaltens gårdareal ligger mellem anstaltens to bygninger og er ikke ret stort. Udgang hertil sker som tidligere nævnt fra forbindelsesgangen hvor der også er et vindue ud til gårdtursarealet. Gården er i øvrigt lukket med en væg af træ med en port i mellem de to bygninger.

Gården er belagt med småsten og er overdækket med et bredmasket gitter. Det blev opsat for nogle år siden. Der er opsat udendørs belysning på væggene i gården.

Beklædningen på væggene ud til gården er ligesom den øvrige beklædning skiftet, men vindskeden foroven var ikke omfattet af bevillingen til facadereovering. Den vil dog også blive skiftet.

I gården er der to borde-/bænkesæt. På inspektionstidspunktet stod der en masse plastikplanter på jorden. Det blev oplyst at disse planter havde stået indenfor på fællesarealer, men var taget ud fordi en indsat oplyste at han var allergisk over for dem. Der var endvidere en grill som benyttes til grillaftener i gården når vejret tillader det. Der lå desuden en del murbrokker mv.

På væggen (lågen) hænger en basketballkurv uden net.

Jeg går ud fra at murbrokkerne mv. vil blive fjernet, og at basketballkurven vil blive forsynet med et net.

2.7. Observationsceller

Anstalten har en observationscelle som er beliggende i kælderen. Det blev oplyst at den sjældent benyttes. Der havde ikke været nogen anbringelser i observationscelle i 2006 og kun to-tre stykker i 2005. De dagfolk der er i anstalten, tilbydes at benytte cellen hvis de fx ønsker at hvile sig.

Cellen er standardmæssigt udstyret med fastmonteret briks (i midten af cellen) og et fastmonteret bord/bænkesæt. Uden for vinduet er der skrå lameller så det ikke er muligt at kigge ind. Der er en observationsrude. Døren er lidt skæv som følge af at en indsat i cellen engang gik amok. I hjørnet er der en ventilations-skakt i loftet.

Belysningen kommer fra en skotlampe på væggen som muligvis kan udgøre en sikkerhedsmæssig risiko derved at det er muligt at fastgøre noget omkring lampen. Det blev oplyst at der vil blive opsat lys i loftet i stedet for.

Jeg anmoder om oplysning om hvorvidt det er sket.

På væggen er der udluftningsriste med relativt store huller (nogle 6 gange 2,5 mm, andre 7-8 gange 2,5 mm). Jeg nævnte at disse muligvis også kan udgøre en sikkerhedsmæssig risiko. Det blev oplyst at de ikke længere benyttes og derfor ville blive fjernet og erstattet af nogle plader eller lignende.

Jeg anmoder om oplysning om hvorvidt det er sket.

Bortset fra ovennævnte forhold har jeg ingen bemærkninger til observationscellen.

2.8. Vaskefaciliteter

I kælderens er der tillige opstillet vaskemaskine og tørretumbler til brug for de indsatte. De indsatte har bestemte tider hvor de kan vaske, så det sikres at alle kan komme til.

3. Regelgrundlaget for anbringelse i anstalt for domfældte

Justitsministeren fastsætter efter § 120, stk. 2, i kriminallov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 49 af 13. februar 1979, nærmere regler om fuldbyrdelse af foranstaltninger efter denne lov. Efter lovens § 124 fastsætter justitsministeren desuden regler om anvendelse af sikrings- og disciplinærmidler over for personer der er anbragt i anstalt.

Sådanne regler har Politimesteren i Grønland efter bemyndigelse fra justitsministeren fastsat i en bekendtgørelse om anstaltsophold i Grønland (anstaltsbekendtgørelsen) og i bestemmelser til anstalterne der er udfærdiget i tilslutning hertil, nu en bekendtgørelse af 20. april 2006 og bestemmelser af samme dato.

Bestemmelserne indeholder 13 mere detaljerede bestemmelser, jf. nærmere nedenfor.

De nye regler har politimesteren og den ledende anstaltsleder sendt mig henholdsvis den 8. juni 2006 (i sagen om min inspektion i 2003 af Anstalten for domfældte i Ilulissat) og 31. juli 2006 (forud for inspektionerne i august 2006). Det fremgår af politimesterens følgebrev af 8. juni 2006 at bestemmelserne er udarbejdet af politimesteren i samarbejde med den ledende anstaltsleder og Direktoratet for Kriminalforsorgen. Det er i bekendtgørelsen og detailbestemmelserne angivet at de træder i kraft den 1. juni 2006, men i brevet af 8. juni 2006 har politimesteren anført at reglerne først træder i kraft når de er oversat til grønlandsk, og at politimesteren på dette tidspunkt (igen) vil orientere mig. Fremsendelsen af reglerne den 31. juli 2006 omfatter tillige oversættelser til grønlandsk, men det er fortsat i reglerne (også de grønlandske) anført at de træder i kraft den 1. juni 2006. Jeg har i rapporten om min inspektion af Anstalten for domfældte i Nuuk anmodet om oplysning om hvornår bestemmelserne er trådt i kraft.

Bekendtgørelsen (af 20. april 2006) indeholder indledende bestemmelser, almindelige regler for opholdet i anstalten, herunder regler om fællesskab, beskæftigelse og fritid, regler om de domfældtes almindelige rettigheder, om deres kontakt til samfundet uden for anstalten, om indgreb over for de domfældte, herunder anvendelse af håndjern, magt og disciplinærforanstaltninger samt anbringelse i observations- og sikringscelle, om løsladelse samt afbrydelse af fuldbyrdelsen og regler om sagsbehandling, begrundelsespligt og klagevejledning mv. Bekendtgørelsens bestemmelser finder endvidere anvendelse på tilbageholdte i det omfang det er foreneligt med tilbageholdelsens formål, jf. bekendtgørelsens § 48.

Politimesterens bestemmelser af samme dag om anstaltsophold i Grønland omfatter bestemmelser om udelukkelse fra fællesskab, besøg, visitation, anvendelse af observationscelle, sikringscelle og fiksering, anvendelse af håndjern, an-

vendelse af magt, fordeling og overførsel, procedureregler i forbindelse med afgørelser om udelukkelse fra fællesskab, disciplinære foranstaltninger og overførsel, anvendelse og fuldbyrdelse af disciplinære foranstaltninger, udgang og udstationering, administration af domfældtes økonomi, betaling for ophold samt udbetaling af lommepenge, gennemførelse af medindflydelse og udgivelse af blade.

De nye bestemmelser er udfærdiget efter henstilling fra mig i inspektionssagen vedrørende anstalten i Ilulissat. I den forbindelse er jeg gået ud fra at politimesteren vil være opmærksom på at reglerne som udgangspunkt ikke omfatter tilbageholdte, jf. dog ovennævnte bestemmelse i (nu) anstaltsbekendtgørelsens § 48. I opfølgingsrapporten i denne sag noterede jeg mig at bekendtgørelsen ville blive ændret i to tempi således at en mere gennemgribende sanering af regelsættet afventer den politiske stillingtagen til Den Grønlandske Retsvæsenkommissions betænkning (nr. 1442/2004).

Den ledende anstaltsleder har desuden den 1. juli 2006 udfærdiget anstaltsbestemmelser for ophold i de grønlandske anstalter. Disse bestemmelser – der gælder for alle anstalterne i Grønland – omfatter ordensbestemmelser for opholdet i anstalten og bestemmelser vedrørende besøg, beskæftigelse og indsat-tes adgang til udlevering af effekter samt særlige bestemmelser vedrørende tilbageholdte og en vejledning om tilladelse til udgang for indsatte. Ordensbestemmelserne har karakter af en generel husorden.

Ved inspektion af Anstalten for domfældte i Qaqortoq i 1999 modtog jeg en husorden i form af et orienteringshæfte som anstalten havde udarbejdet både på dansk og grønlandsk og løbende opdaterede. Ved fremsendelsen af materiale forud for inspektionen den 23. august 2006 henviste anstaltslederen til de regler som nu gælder for alle anstalterne, og oplyste at de enkelte anstalter herefter ikke længere har lokale regler.

Jeg går således ud fra at anstalten (efter udstedelsen af ovennævnte ordensbestemmelser) ikke længere har en husorden, men for en ordens skyld beder jeg om oplysning herom.

Efter bekendtgørelsens § 47 skal de domfældte have adgang til at få udleveret et eksemplar af de bestemmelser som gælder for anstaltsforholdet, både på dansk og på grønlandsk. Tilsvarende gælder de ordensregler som fastsættes af anstaltslederen. I ovennævnte orienteringshæfte blev der henvist til anstaltens regelsamling med oplysning om at den kunne lånes ved henvendelse til personalet.

I anstaltens talsmandsregler, jf. herom pkt. 5.4., er det nævnt at eksemplarer af bestemmelserne om anstaltsophold og anstaltens regler mv. kan lånes i vagten.

Jeg går i således ud fra at de gældende regler fortsat er tilgængelige for de indsatte (både på dansk og grønlandsk) så de kan orientere sig i reglerne.

Med brev af 7. marts 2002 fremsendte direktoratet i sagen om inspektionen i 1999 af Anstalten for domfældte i Qaqortoq eksemplarer af direktoratets vejledninger henholdsvis til anholdte og tilbageholdte og om fuldbyrdelse af frihedsberøvende foranstaltninger i Grønland (både på dansk og grønlandsk). Disse vejledninger indeholder i øvrigt også oplysning om at den indsatte har ret til at se og kan låne de gældende regler for opholdet. Under rundgangen bemærkede jeg at vejledningen om fuldbyrdelse hang på opslagstavlen.

Jeg har i sagen om min inspektion af Anstalten for domfældte i Nuuk anmodet om oplysning om hvorvidt disse vejledninger rutinemæssigt udleveres til de indsatte, og hvornår (af hvem) de i så fald udleveres.

Medmindre vejledningen til domfældte rutinemæssigt udleveres inden indsættelse i anstalten, anmoder jeg om oplysning om hvorvidt anstalten rutinemæssigt (ud over ved information på opslagstavlen) udleverer denne vejledning til de domfældte. Medmindre vejledningen til anholdte og tilbageholdte rutinemæssigt udleveres af politiet, anmoder jeg tilsvarende om oplysning om hvorvidt anstalten udleverer denne vejledning til de tilbageholdte dagfolk i anstalten.

4. Arbejde, undervisning og fritid

4.1. Arbejde

Efter kriminallovens § 103 skal den dømte så vidt muligt være beskæftiget, og det skal under nærmere angivne forudsætninger tilstræbes at beskæftigelsen finder sted uden for anstalten.

Efter en konkret misbrugsvurdering kan de domfældte således efter relativt kort tid, og hvis mulighederne er til stede, være beskæftigede uden for anstalten. Anstalterne i Grønland råder ikke over værkstedsfaciliteter eller lignende der kan imødekomme behovet for beskæftigelsen af domfældte der ikke har arbejde uden for anstalterne (eller tilbageholdte der ikke har tilladelse til at forlade anstalterne). Bortset fra rengøringsopgaver og vedligeholdelsesopgaver er det derfor ikke muligt at beskæftige de indsatte i anstalten.

De bestemmelser som den ledende anstaltsleder har fastsat den 1. juli 2006, indeholder også bestemmelser vedrørende beskæftigelsen af anstaltens indsatte (løbenummer 3). Det er heri bl.a. anført at alle indsatte og tilbageholdte har pligt til at påtage sig beskæftigelse, jf. § 1, stk. 1.

En sådan bestemmelse fandtes også i anstaltslederens tidligere bestemmelser om beskæftigelsen af de indsatte. I forbindelse med min inspektion i 1999 af Anstalten for domfældte i Nuuk anmodede jeg Politimesteren i Grønland om en udtalelse til spørgsmålet om hvorvidt tilbageholdte har arbejdspligt. Som det

fremgår af opfølgingsrapporten af 23. april 2001 vedrørende denne inspektion, udtalte politimesteren at tilbageholdte har arbejdspligt i anstalten. Direktoratet henholdt sig hertil med bemærkning om at Den Grønlandske Retsvæsenkommission forventedes at fremsætte forslag om at tilbageholdte ikke bør have arbejdspligt, men adgang hertil hvis de ønsker det. Under hensyn hertil foretog jeg mig efter omstændighederne ikke mere vedrørende dette forhold.

I retsvæsenkommissionens betænkning er anført følgende (bind 3, s. 1191):

”De tilbageholdtes adgang til beskæftigelse kan ikke følge reglerne for dømte, idet dømte som udgangspunkt er beskæftiget på arbejdspladser ude i byen. De tilbageholdte bør ikke have pligt til beskæftigelse, men adgang hertil, såfremt de ønsker det. ...”

Der er endnu ikke fremsat lovforslag på baggrund af retsvæsenkommissionens betænkning. Justitsministeriet har i et svar på spørgsmål nr. 20 af 13. oktober 2006 fra Folketinget Retsudvalg oplyst at ministeriet forventer at kunne sende udkast til en ny kriminallov og en ny retsplejelov for Grønland til høring hos Grønlands Hjemmestyre i marts 2007 med henblik på at Grønlands Landsting kan behandle udkastene under landstingets forårssamling. Justitsministeriet forventer herefter at kunne fremsætte lovforslag for Folketinget i begyndelsen af folketingssamlingen 2007-2008.

I den under pkt. 3 nævnte vejledning til anholdte og tilbageholdte (fra januar 2002) er anført følgende:

”...
Som tilbageholdt har du i modsætning til domfældte ikke pligt til at arbejde. Hvis du er tilbageholdt i en anstalt, og du ønsker at arbejde, kan du ved henvendelse til personalet muligvis blive tilbudt noget arbejde ...”

Jeg har i sagen vedrørende min inspektion af Anstalten for domfældte i Nuuk anmodet direktoratet om at oplyse om det skal forstås sådan at direktoratet har ændret opfattelse med hensyn til tilbageholdtes arbejdspligt (indtil der foreligger en afklaring efter behandlingen af retsvæsenkommissionens betænkning).

Spørgsmålet om beskæftigelsesforholdene for de anbragte i anstalterne for domfældte i Grønland har været genstand for brevveksling efter inspektionerne i 1993 af anstalterne i Qaqortoq og Nuuk. Rapporten af 16. juli 2004 vedrørende min inspektion den 22. maj 2003 af Anstalten for domfældte i Ilulissat indeholder en nærmere gennemgang af hvad der videre er sket vedrørende dette forhold. Beskæftigelsesforholdene er tillige omtalt i retsvæsenkommissionens betænkning, i anstaltens årsberetning 2005 og i en virksomhedsberetning for politiet i Grønland som Politimesteren i Grønland har udfærdiget. I rapporten om min inspektion den 20. august 2006 af Anstalten for Domfældte i Nuuk har jeg nærmere redegjort for hvad der fremgår heraf.

Som det bl.a. fremgår heraf gav den ledende anstaltsleder i en udtalelse fra april 2005 som Politimesteren i Grønland tiltrådte, sin vurdering af beskæftigelsesforholdene i anstalterne for domfældte (i 2004). For så vidt angår Anstalten for domfældte i Qaqortoq, oplyste han at i gennemsnit cirka 62 % af de indsatte var beskæftigede dette år, hvilket måtte betegnes som tilfredsstillende.

Direktoratet anførte bl.a. følgende i en udtalelse af 2. september 2005:

”Direktoratet bemærker, at opgørelserne over beskæftigelsesgraden for eksempelvis 2004 bliver til på baggrund af månedlige opgørelser over beskæftigelsesgraden i de enkelte anstalter. I de månedlige opgørelser angives beskæftigelsesgraden på en tilfældig given dag. Opgørelserne er således ikke udtryk for den samlede gennemsnitlige beskæftigelsesgrad over for eksempel en måned, og beskæftigelsesgraden for opgørelsesdagen vil eventuelt kunne afvige i opadgående eller nedadgående retning set i forhold til en måling af f.eks. den gennemsnitlige beskæftigelse over en given måned. Direktoratets opgørelse over den årlige beskæftigelse viser således gennemsnittet af den beskæftigelsesgrad, der er angivet i institutionernes 12 månedlige indberetninger.

Det kan videre oplyses, at en mere præcis opgørelse af beskæftigelsesgraden forudsætter etablering af daglige opgørelser i et system som kriminalforsorgens Klient-økonomi- og lønsystem. Kriminalforsorgens øjeblikkelige økonomiske situation tillader ikke etablering af et sådant system i de grønlandske institutioner.

Med det ovennævnte forbehold for så vidt angår opgørelsesmetoden er det direktoratets opfattelse, at set i lyset af de beskæftigelsesmuligheder der generelt tilbydes befolkningen i de byer i Grønland, hvor Kriminalforsorgen driver anstalter, må beskæftigelsesgraderne betegnes som tilfredsstillende.

Direktoratet er dog opmærksomt på, at et stigende antal tilbageholdte og domfældte af forskellige grunde ikke kan beskæftiges uden for anstalterne. Dette giver løbende anledning til overvejelser om styrkelse/etablering af undervisnings- og behandlingsinitiativer i anstalt, som det eksempelvis var tilfældet i december 2004, hvor der i forbindelse med en aktivitetsnedgang og nedlukning i det omkringliggende samfund og en vigende vilje blandt arbejdsgiverne til at ansætte domfældte blev etableret beskæftigelse med deltidsundervisning i grønlandsk, dansk og edb for 11 indsatte i Anstalten i Nuuk.”

Direktoratet anførte i et tidligere brev af 7. februar 2005 følgende om forventningerne til beskæftigelsen i 2005:

”I 2005 vil Kriminalforsorgen søge at fastholde niveauet for beskæftigelsen udenfor anstalterne og om muligt udbygge den. Den nye beskæftigelseskonsulent er i fuld gang med at skabe sig et overblik over mulighederne for at styrke beskæftigelsen ved undervisning enten udenfor anstalterne eller som i Nuuk i form af deltidsundervisning i anstaltsregi.”

Politimesteren i Grønlands virksomhedsberetning for politiet i Grønland indeholder bl.a. en samlet opgørelse over beskæftigelsen (opgjort i fuldtidsjob) fra 1. maj 2005 hvor den nævnte registrering blev indført og resten af 2005. Beskæftigelsesprocenten har ligget mellem 47 og 70 (med sæsonudsving).

Det fremgår desuden af virksomhedsberetningen at indsatsen med hensyn til samarbejdet mellem anstalterne og private/offentlige arbejdsgivere blev styrket i 2005. I den forbindelse er der indført en egentlig skriftlig aftale/kontrakt der indgås ved alle ansættelsesforhold.

Retsvæsenkommissionen har ikke forholdt sig konkret til de enkelte forslag fra arbejdsgruppen, men har fremhævet at udviklingen med hensyn til beskæftigelse/aktivering i anstalterne er vigtig og nødvendig, og at det er væsentligt at

de gode intentioner følges op. Retsvæsenkommissionen har i den forbindelse henvist til kommissionens forslag andet steds om en større differentiering af anstaltssystemet med indførelse af halvlukkede og lukkede afdelinger med bemærkning om at det er en afgørende forudsætning for en sådan udvikling at der er et fungerende beskæftigelsesapparat at bygge videre på, og en eksisterende kultur med hensyn til beskæftigelse i anstalterne.

Det blev under min inspektion den 20. august 2006 af Anstalten for domfældte i Nuuk oplyst at der er kommet mange forslag til hvordan beskæftigelsen kan styrkes, men at der endnu ikke er fundet en løsning. Man har set på hvor beskæftigelsen er, og pr. 1. maj 2005 er der iværksat en omfattende registrering af de indsattes beskæftigelse under opholdet i anstalten. Der er udarbejdet et skema som anstalterne udfylder fra dag til dag med angivelse af hvor mange indsatte der er beskæftiget den pågældende dag, og med hvad – både uden for og i anstalten. Opgørelsen er ikke opgjort for henholdsvis domfældte og tilbageholdte. Jeg fik udleveret kopi af skemaerne vedrørende beskæftigelsen i denne anstalt den sidste dag i månederne januar til og med juli 2006. I skemaet skal det ud for de enkelte beskæftigelsestilbud i og uden for anstalten angives hvor mange indsatte der var beskæftiget med den pågældende aktivitet, og i hvor mange timer den pågældende dag samt – den sidste dag i måneden – hvor mange timer i alt i den pågældende måned.

Under inspektionen af Anstalten for domfældte i Nuuk den 20. august 2006 blev det endvidere oplyst at beskæftigelsesprocenten i de grønlandske anstalter generelt er omkring 50. Det blev endvidere oplyst at personale- og beskæftigelseskonsulenten har talt med alle anstalter og lavet mål (en plan) for 2006. Der er fremkommet bud på hvor i byen og med hvilke opgaver (i øvrigt) de indsatte kan beskæftiges. Som eksempel blev nævnt istandsættelse af afdelinger i anstalten. Målet er ikke at alle indsatte skal kunne beskæftiges, men at der gennemføres nærmere angivne opgaver. Fra beskæftigelseskonsulenten har jeg modtaget handleplaner for beskæftigelsen i 2006, herunder for Anstalten for domfældte i Qaqortoq, der angiver de forskellige aktiviteter der var kendt på

tidspunktet for planens udarbejdelse (januar 2006). For hver måned er det angivet hvor mange indsatte der forventes at deltage i aktiviteten. Handleplanen er udarbejdet på baggrund af det under pkt. 2 nævnte brev af 23. januar 2006 hvori personale- og beskæftigelseskonsulenten har fastsat mål for beskæftigelsen i Anstalten for domfældte i Qaqortoq 2006. Handleplanerne har til formål at fungere som overordnet styreredskab i forhold til anstaltens beskæftigelsesaktiviteter og skal medvirke til målopfyldelse på området.

I brevet af 23. januar 2006 er det anført at Anstalten for domfældte i Qaqortoq realistisk set vedvarende vil kunne beskæftige en domfældt i anstalten som ”køkkenmand” og fire domfældte med arbejde eller kompetencegivende uddannelse i byen. I perioden maj til august forventes yderligere to domfældte at kunne beskæftiges på arbejdspladser i byen med sæsonbetonet arbejde. Det forventes desuden at en domfældt vedvarende vil kunne beskæftiges i anstalten med forefaldende opgaver så som oprydning, rengøring og vedligeholdelse af ind- og udvendige arealer og biler. Endvidere vil domfældte i perioder kunne beskæftiges med produktion i mindre omfang som fx borde-/bænkesæt og grønlandskunst. Endelig er det nævnt at der forventes en del fangstaktiviteter fra april til oktober 2006.

Som nævnt under pkt. 2 har de indsatte været beskæftiget med forskellige vedligeholdelsesarbejder i løbet af første halvår af 2006. Fangst figurerer også på handleplanen. Anstalten har en båd der kan benyttes til sejlads med de indsatte.

Brevet pålægger tillige anstalten at udarbejde en mere detaljeret fremdriftsplan for hver enkelt aktivitet som har til formål at tilrettelægge aktiviteter i detaljer med hensyn til tidsmæssig placering mv.

Jeg anmoder om en kopi af anstaltens fremdriftsplan.

Under inspektionen den 23. august 2006 af Anstalten for domfældte i Qaqortoq blev det oplyst at der var en høj beskæftigelsesgrad i anstalten på inspektionstidspunktet. Om sommeren plejer beskæftigelsesgraden at være god, mens det kniber mere at skaffe arbejde til de indsatte om vinteren. Nogle tekniske problemer på fiskefabrikken har bevirket at det i en periode ikke har været muligt at beskæftige indsatte dér. Anstalten havde i sommer kontaktet forskellige håndværkere i byen, og det var på den måde lykkedes at skaffe nogle arbejdspladser. På inspektionstidspunktet blev arbejdskraft blandt de indsatte efterspurgt. Fem indsatte arbejdede på dette tidspunkt i byen som bl.a. tømrer og i hospitalets køkken. En indsat kørte desuden bus. Anstalten havde forinden sikret sig at det var i orden.

Som det også fremgår af brevet af 23. januar 2006, arbejder en af de indsatte desuden i anstaltens køkken som alene er et anretterkøkken.

Tre domfældte har endvidere været beskæftiget med at male facaden efter op-sætningen af den nye beklædning.

På tidspunktet for inspektionen havde anstalten to dagfolk – en tilbageholdt og en domfældt – der var i anstalten mellem kl. 8.00 og 20.00, men ellers havde ophold i detentionen. Disse indsatte var beskæftiget med rengøringsopgaver. Jeg fik forevist en rengøringsplan som laves for en uge ad gangen, og som omfatter de indsatte der ikke er i arbejde ude i byen. De indsatte gør også rent i anstaltens personalerum med undtagelse af det lokale som anvendes af KiF-afdelingen. Anstalten sørger forinden for at fjerne papirer med fortrolige oplysninger.

Efter anstaltsbekendtgørelsen (nu § 19) indbetales de domfældtes arbejds løn til anstalten. Til dækning af udgifterne ved ophold og forplejning fratrækkes et beløb der fastsættes af politimesteren, og der udbetales et beløb til den domfældte til lommepenge (der også fastsættes af politimesteren). Restbeløbet ind-sættes på en konto i et pengeinstitut.

Det oplyste om beskæftigelsen af de indsatte i Anstalten for domfældte i Qaqortoq giver mig ikke anledning til bemærkninger.

4.2. Undervisning

Ved inspektionen i 1999 blev det oplyst at der ikke var afsat midler til undervisning i anstalten, men at domfældte kunne få udgang til at deltage i undervisning uden for anstalten. Jeg gik ud fra at det – med fornøden tilladelse – gjaldt såvel aftenskoleundervisning som almindelig skoleundervisning i dagtimerne.

Under inspektionen den 23. august 2006 blev det oplyst at undervisning fortsat kun kan foregå uden for anstalten. Fristen for at søge om undervisning er 1. februar.

Undervisning i byen er ikke angivet som en aktivitet i den handleplan for beskæftigelse i Anstalten for domfældte i Qaqortoq 2006 der er nævnt under pkt. 4.1. Der ses således ikke at have været nogen indsatte i anstalten der deltog i eller forventedes at deltage i undervisning på tidspunktet for planens udarbejdelse. Under inspektionen blev det oplyst at en af de indsatte havde ønsket en uddannelse, men ikke kunne få en praktikplads i byen.

Jeg anmoder anstalten om at oplyse hvilke muligheder der er for at deltage i undervisning uden for anstalten, og om anstalten orienterer indsatte for hvem det kunne være relevant, om disse muligheder.

4.3. Fritid

I anstalten kan de indsatte i fritiden dyrke kondi i anstaltens kondirum og spille bordtennis og forskellige spil, herunder pc-spil. De kan desuden læse aviser og bøger mv.

Ifølge § 3, stk. 6, i anstaltslederens særlige bestemmelser af 1. juli 2006 vedrørende tilbageholdte skal tilbageholdte der indsættes uden restriktioner, normalt betragtes som andre indsatte med adgang til fællesskab. De kan dog ikke deltage i aktiviteter uden for anstalten, jf. § 1, stk. 7.

Jeg går således ud fra at tilbageholdte (dagfolk) har adgang til at benytte kondirummet og de øvrige aktiviteter i anstalten på lige fod med de domfældte.

Som nævnt under beskrivelsen af kondirummet under pkt. 2.4. kan de indsatte (domfældte) tillige løbe rundt om storsøen.

Blandt det materiale som jeg har modtaget fra anstalten, er en oversigt over timeforbrug for hver dag i månederne juni og juli 2005. Aktiviteterne har omfattet jagt og sejlads, sportslige aktiviteter og gåture/hyggeture.

Anstalten har som tidligere nævnt en båd der kan benyttes til sejlads med de indsatte, herunder i fritiden. Under inspektionen blev det oplyst at alle de ansatte i forbindelse med vagtplanlægning får en tjans med at afvikle sådanne sejladsere. Formålet med sejladserne er at fange til eget forbrug og til at sende til de indsatte på grønlanderafdelingen i Anstalten ved Herstedvester. På grund af problemer med motoren havde der imidlertid ikke været sendt noget til anstalten i 2006. Båden havde nu fået en ny motor. Dagen før inspektionen blev der fanget to sæler og to laks, og der ville derfor snart blive sendt noget til Anstalten ved Herstedvester.

Hvis fare for misbrug ikke antages at foreligge, kan de indsatte få tilladelse til udgang for et kortere tidsrum, jf. § 29 i bekendtgørelsen om anstaltsophold i Grønland og § 1, stk. 1, og § 5 i bestemmelser om udgang og udstationering mv. fra anstalterne i Grønland. Tilladelse til udgang kan ifølge anstaltsbestemmelsernes § 1, stk. 1, meddeles bl.a. med henblik på deltagelse i fritidsaktiviteter, foretagelse af besøg mv. Efter § 5 meddeles udgangstilladelsen normalt

som tilladelse til dagudgang eller aftenudgang – som i almindelighed vil kunne meddeles efter henholdsvis 4 og 8 uger i anstalten. Dagudgange afvikles ifølge § 3, stk. 1, i den vejledning om tilladelse til udgang som den ledende anstaltsleder har udfærdiget den 1. juli 2006, på lørdage fra kl. 13.00 til kl. 17.00 og på søn- og helligdage fra kl. 9.00 til kl. 12.00 og igen fra kl. 13.00 til kl. 17.00. Aftenudgange afvikles ifølge vejledningens § 3, stk. 2, på mandage, onsdage og søn- og helligdage fra kl. 18.00 til kl. 21.00. Onsdag er der mulighed for at fremrykke aftenudgangen til tidsrummet 15.00 til 18.00 med henblik på fx at foretage indkøb i alle byens butikker, jf. § 3, stk. 3. I vejledningens § 6 er angivet nærmere regler om ophold under udgang. Det fremgår heraf at indsatte på udgang ikke må forlade byområdet, og at udgang ikke må benyttes til sejlads eller kørsel med snescooter eller til besøg på værtshuse, hoteller eller andre steder hvor der udskænkes spiritus, medmindre anstalten har givet tilladelse hertil. Besøg på byens sømandshjem er dog tilladt.

De indsatte der har tilladelse til dag- og aftenudgang, kan således benytte en del af fritiden i løbet af ugen uden for anstalten og fx besøge familie eller venner, deltage i fritidsaktiviteter eller blot gå sig en tur i byen.

I anstalten har de indsatte i fritiden som nævnt også mulighed for at læse avis og bøger. Som nævnt under pkt. 2.3. er de fleste bøger i anstalten på dansk, men det blev oplyst at anstalten via en boghandler i Nuuk forsøger at skaffe mere grønlandsk litteratur som ikke kan købes i Qaqortoq, men dog kan lånes på biblioteket.

Jeg anmoder om oplysning om resultatet af dette forsøg.

Jeg anmoder endvidere om oplysning om hvorvidt anstalten tillige råder over tegneserier og tidsskrifter (jf. anstaltsbekendtgørelsens § 20, stk. 1). Jeg noterede mig i øvrigt under inspektionen at der på anstaltens opslagstavle er information om muligheden for at låne bøger på biblioteket – hvilket også er

nævnt som en aktivitet i den ovenfor nævnte oversigt over aktiviteter. Jeg anmoder om nærmere oplysninger om hvordan denne ordning fungerer.

Under inspektionen blev det endvidere oplyst at anstalten holder de to grønlandske aviser.

Jeg anmoder anstalten om at oplyse om mulighederne for at få en dansk avis.

Det oplyste om anstaltens fritidstilbud mv. giver mig ikke anledning til bemærkninger, men jeg anmoder anstalten om at oplyse nærmere om de aktiviteter som de indsatte har mulighed for at deltage i uden for anstalten (ud over gå- og løbeture).

5. Andre forhold

5.1. Belægning

Anstalten for domfældte i Qaqortoq har en kapacitet på 10 pladser.

Af Politimesteren i Grønlands virksomhedsberetning for politiet 2005 fremgår det at der i 2005 var en samlet gennemsnitlig belægning i anstalterne på 95,7 pct. (eksklusiv dagfolk). I Direktoratet for Kriminalforsorgens årsberetning for 2005 er det anført at belægningen i de grønlandske anstalter i 2005 lå på 99,9 pct. i gennemsnit.

Foruden domfældte modtager anstalten i et vist omfang tilbageholdte og dagfolk, dvs. tilbageholdte eller domfældte der om dagen opholder sig i anstalten, men om aftenen og natten opholder sig i detentionen. I personaleinstruksen er et afsnit herom. Det fremgår bl.a. heraf at dagfolk har samme rettigheder som de øvrige indsatte og modtager forplejning og lommepenge af anstalten.

Forud for inspektionen modtog jeg en udskrift til brug for månedsrapport for juli 2006 der viser belægningen i anstalten de enkelte dage i denne måned. Der var alle dage 10 indsatte, alle domfældte, fordelt med otte mandlige og to kvindelige indsatte. Jeg modtog tillige kopi af et skema til optælling af dagfolk for 2006 (udfyldt til og med juli 2006). Heraf fremgår det at anstalten bortset fra syv dage i maj måned har haft dagfolk i anstalten hver dag. De fleste dage har der været to dagfolk, nogle dage kun én og enkelte dage tre dagfolk.

Der er en stor venterkø til anstalten – det gælder alle anstalterne i Grønland, jf. også et afsnit i virksomhedsberetningen herom. Som jeg også oplyste under inspektionen, har ombudsmandsembedet af egen drift rejst en sag herom. Justitsministeriets departement og Direktoratet for Kriminalforsorgen er i denne sag i brev af 5. maj 2006 anmodet om at oplyse hvad myndighederne har gjort for at imødegå den stigende venterkø siden 2003, og hvad departementet og direktoratet agter at foretage for at nedbringe venterkøen. På det tidspunkt var der i alt 175 personer der afventede fuldbyrdelse af en foranstaltning. Under min inspektion den 20. august 2006 af Anstalten for domfældte i Nuuk blev det oplyst at tallet nu var oppe på 205 (anstalterne har tilsammen nu plads til i alt 123). I den nævnte sag afventes svar fra Justitsministeriet der overvejer hvilke yderligere tiltag der skal iværksættes (ud over etablering af den nye anstalt i Sisimiut der blev taget i brug den 1. august 2006).

Justitsministeriet har i brev af 22. januar 2007 oplyst at regeringen er ved at forberede et lovforslag om reform af retsvæsenet i Grønland på baggrund af Den Grønlandske Retsvæsenkommissions betænkning af 3. august 2004 (betænkning nr. 1442). I den forbindelse overvejes også mulige initiativer for afviklingen af venterkøen i Grønland. Justitsministeriet forventer at et udkast til lovforslag om reform af det grønlandske retsvæsen vil være klar i løbet af foråret 2007, og at Justitsministeriet i den forbindelse vil kunne fremlægge en plan for håndteringen af venterkøen i Grønland.

Der er også kvinder og unge blandt de indsatte i anstalten. På tidspunktet for inspektionen var der som tidligere nævnt to kvinder i anstalten. Det blev oplyst at der etableres kæresteforhold mellem de kvindelige og mandlige indsatte, men der er ikke problemer med forholdet mellem mændene og kvinderne i anstalten. Det er tilladt de indsatte at besøge hinanden på deres celler, også mænd og kvinder indbyrdes, indtil kl. 21.30 hvor de indsatte låses inde på deres egne celler.

Ligesom ved inspektionen i 1999 går jeg ud fra at anstalten er opmærksom på de problemer der kan være forbundet med at kvinder og mænd er anbragt i samme anstalt, og løbende er opmærksom på om der faktisk er sådanne problemer.

5.2. Forplejning

Anstalten modtager den varme mad som serveres til frokost, fra Sømandshjemmet, og sørger selv for indkøb til de øvrige måltider. Maden fra Sømandshjemmet leveres alle ugens syv dage, men en dag om ugen (torsdag) har de indsatte mulighed for selv at lave mad. Hvis de ønsker det, skal maden fra Sømandshjemmet afbestilles senest to dage før. De fleste ønsker imidlertid at få maden fra Sømandshjemmet, og det er således sjældent at de indsatte selv laver mad. Det sker normalt kun når der har været fangst, og ofte laver de så mad selv til om aftenen. De enkelte indsatte kan ikke melde maden fra Sømandshjemmet fra; enten modtages der mad fra Sømandshjemmet til alle de indsatte, eller også meldes der fra for alles vedkommende.

Jeg anmoder om oplysning om hvorvidt de indsatte orienteres om menuplanen ved opslag eller lignende. Jeg anmoder endvidere om oplysning om hvorvidt de indsatte kan bestille mad udefra.

Det fremgår af § 13 i de ordensbestemmelser om opholdet i anstalten som den ledende anstaltsleder har fastsat den 1. juli 2006, at tilbageholdte og domfældte der er enrumsanbragt, og domfældte der endnu ikke har opnået ret til udgang, har mulighed for at foretage indkøb af nydelsesmidler og toiletartikler mv. ved at aflevere en indkøbsseddel og penge til personalet der så ved lejlighed vil foretage disse indkøb.

Personaleinstruksen indeholder også et afsnit om de indsattes indkøb. Det fremgår heraf at indsatte der har tilladelse til udgang, ikke kan handle på samme måde, men henvises til at handle under de almindelige udgange fra anstalten. Hvis den indsatte ønsker at handle for 500 kr. eller derover, skal den indsatte ledsages af personale.

Under inspektionen blev det oplyst at det herudover er tilladt de indsatte at handle på vej hjem fra arbejde i byen hvis handlestedet ligger på vejen. Hvis det ikke er tilfældet, kan de indsatte alene handle på vejen hjem efter en konkret tilladelse.

5.3. De indsattes kontakt med omverden

Kapitel 4 i bekendtgørelsen om anstaltsophold indeholder nærmere regler om de anbragtes kontakt med samfundet uden for anstalten (brevveksling, telefonsamtaler, udgang og besøg). Reglerne gælder som udgangspunkt også de tilbageholdte, jf. bekendtgørelsens § 48, stk. 1, hvorefter anstaltsbekendtgørelsens bestemmelser finder tilsvarende anvendelse på tilbageholdte i det omfang det er foreneligt med tilbageholdelsens formål.

Nærmere bestemmelser om de nævnte forhold er fastsat i politimesterens bestemmelser om anstaltsophold i Grønland og de anstaltsbestemmelser som den ledende anstaltsleder har fastsat; for så vidt angår udgang i en vejledning om tilladelse til udgang for indsatte.

Efter anstaltsbekendtgørelsens § 28 har de domfældte i det omfang det er praktisk muligt, ret til at føre telefonsamtaler.

I § 7 i de ordensbestemmelser for opholdet i anstalten som den ledende anstaltsleder har fastsat, er det anført at de indsatte kan anvende anstaltens mønttelefon i de afdelinger hvor en sådan telefon er opsat (stk. 1). En sådan telefon er som nævnt under den bygningsmæssige gennemgang opsat i anstalten.

Som nævnt under pkt. 4.3., meddeles tilladelse til udgang normalt som tilladelse til dagudgang eller aftenudgang. I særlige tilfælde kan der gives tilladelse til udgang med overnatning uden for anstalten, herunder i forbindelse med arbejde, jf. § 5, stk. 3, og § 6, stk. 1, i politimesterens bestemmelser om udgang og udstationering mv. fra anstalterne i Grønland.

Under inspektionen blev det oplyst at udgang som udgangspunkt gives til byen – og ikke en bestemt adresse. Der kan dog eventuelt fastsættes vilkår om at den indsatte ikke må opsøge bestemte personer under udgang. Det blev endvidere oplyst at der er mulighed for udgang mandag, onsdag og søndag mellem kl. 18.00 og 21.00 samt lørdag og søndag mellem kl. 9.00 og 12.00 og igen mellem kl. 13.00 og kl. 17.00. Indsatte der har tilladelse til både dag- og aftenudgang samt udgang til beskæftigelse/undervisning, kan tillige få tilladelse til ”lang udgang” om søndagen, dvs. fra kl. 9.00 til kl. 21.00.

Ifølge § 30, stk. 1, i bekendtgørelsen om anstaltsophold i Grønland og § 1, stk. 1, i politimesterens bestemmelser om besøg til domfældte i grønlandske anstalter (løbenummer 2) har domfældte der ikke har tilladelse til regelmæssig udgang, adgang til at modtage besøg i anstalten. Øvrige domfældte har efter stk. 2 i de nævnte bestemmelser (kun) adgang til at modtage besøg hvis den besøgende kommer rejsende udenbys fra. Anstaltslederen (eller den der bemyndiges dertil) kan (dog) tillade besøg af andre hvis særlige omstændigheder taler herfor. Som hovedregel har de indsatte således, som også nævnt i § 1, stk. 1, i den

ledende anstaltsleders bestemmelser vedrørende besøg til anstaltens indsatte (løbnummer 2), kun mulighed for besøg indtil de starter med dagudgange.

Efter § 2 i politimesterens bestemmelser har de domfældte normalt adgang til et ugentligt besøg af en times varighed, men der kan dog gives tilladelse til flere besøg hvis der foreligger særlige omstændigheder, og til længevarende besøg af pårørende der kommer udenbys fra. Hvis anstalten har et besøgsrum, skal besøget foregå dér, og ellers i cellen hos den domfældte. Anstalten for domfældte i Qaqortoq har ikke noget besøgsrum.

Under inspektionen blev det oplyst at besøg foregår i cellerne, og at det kun er tilladt at opholde sig i cellerne. Der må højst være tre besøgende ad gangen.

Det blev endvidere oplyst at der ikke er ret mange indsatte der får besøg i anstalten, idet mange af dem ikke har familie i byen. Hvis de besøgende kommer langvejs fra, gives der mere end en times besøg.

Det er i § 2, stk. 3, i den ledende anstaltsleders bestemmelser anført at den besøgende i tilfælde af nægtelse af besøg meddeles en begrundelse og klagevejledning. Det er videre anført at den indsatte udelukkende får besked om at besøgstilladelse er nægtet, idet tavshedspligten i de fleste tilfælde forbyder anstalten at underrette den indsatte om årsagen hertil. I rapporten om min inspektion den 20. august 2006 af Anstalten for domfældte i Nuuk har jeg bemærket at såvel den indsatte som den besøgende er parter i sager om besøgstilladelse, og at de almindelige forvaltningsretlige regler, herunder reglerne om begrundelse, derfor finder anvendelse. Hvis et afslag er begrundet i fortrolige forhold vedrørende den ene part, kan begrundelsen dog begrænses i forhold til den anden part – og en sådan begrænsning skal ske hvis anstalterne ellers vil overtræde tavshedspligten. Den indsatte kan således ikke generelt blot få en meddelelse om afslaget, men skal have oplyst en – eventuelt begrænset – begrundelse for afslaget.

5.4. Talsmandsordning

Efter anstaltsbekendtgørelsens § 23, stk. 1, har de domfældte gennem valgte repræsentanter eller på anden måde mulighed for at udtale sig om og øve indflydelse på generelle spørgsmål der angår deres ophold i anstalten. Bestemmelserne i bekendtgørelsen finder som tidligere nævnt tilsvarende anvendelse på tilbageholdte i det omfang det er foreneligt med tilbageholdelsens formål, jf. § 48, stk. 1. Politimesteren skal ifølge § 23, stk. 2, fastsætte nærmere regler om gennemførelsen af domfældtes medindflydelse. Det er sket i de bestemmelser som politimesteren har fastsat samme dag, jf. løbenummer 12. Det fremgår bl.a. heraf at anstalten hvis der ikke er valgt en talsmand, ved opslag eller lignende skal orientere de domfældte om muligheden herfor, jf. § 2, stk. 3. Politimesteren eller den der bemyndiges hertil, skal efter § 8, stk. 1, fastsætte nærmere regler om gennemførelsen af de domfældtes medindflydelse, herunder om seks nærmere angivne forhold. I sagen om min inspektion i 2003 af Anstalten for domfældte i Aasiaat har jeg modtaget sådanne lokale regler af 9. februar 2005 for Anstalten for domfældte i Nuuk og de øvrige tre anstalter for domfældte i Grønland. Under inspektionen fik jeg også kopi af reglerne for Anstalten for domfældte i Qaqortoq.

Jeg havde som oplyst under pkt. 1 under inspektionen en samtale med anstaltens talsmand og dennes suppleant.

Under inspektionen oplyste ledelsen at talsmændene ca. en gang om måneden holder et møde med de øvrige indsatte, men at de generelt ikke rejser spørgsmål over for ledelsen.

Jeg anmoder om oplysning om hvordan de indsatte orienteres om deres adgang til at vælge en talsmand, jf. § 2, stk. 3, i politimesterens bestemmelser om gennemførelse af medindflydelse for de domfældte i de grønlandske anstalter.

Jeg har i øvrigt noteret mig at der i anstaltens lokale regler om talsmandsvirksomheden er fastsat regler om de seks forhold som der efter § 8 skal fastsættes regler om.

5.5. Alkohol og euforiserende stoffer

Nogle indsatte får antabus som vilkår i forbindelse med udgang. Det blev oplyst at fastsættelse af vilkår herom sker efter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde hvori ikke alene indgår oplysninger fra den aktuelle sag som den indsatte er domfældt i, men tillige oplysninger fra eventuelle tidligere forløb. Spørgsmålet om ophævelse af vilkår om antabusbehandling tages jævnligt op til drøftelse.

Af personaleinstruksen fremgår det under et afsnit om medicingivning hvordan udlevering af antabus foregår og registreres.

Nogle af de indsatte som jeg talte med, klagede over bivirkninger ved antabusbehandling og mente at der måske var tale om en for høj dosis. Under den afsluttende samtale oplyste ledelsen at de indsatte som udgangspunkt får samme dosis medmindre lægen har besluttet noget andet. Denne dosis er 600 ml om mandagen og 800 ml om torsdagen. Det blev endvidere oplyst at det altid er lægen der iværksætter behandlingen, og at de indsatte kommer til læge på ny hvis de klager over bivirkninger.

Spørgsmålet om dosering af antabus indgik i ombudsmandens rapport af 13. maj 1997 vedrørende inspektion den 13. og 16. december 1996 af Anstalten ved Herstedvester (og i rapporten om inspektionen af grønlænderafdelingen i Anstalten ved Herstedvester i april 2004 er der henvist hertil).

Ombudsmanden lagde til grund for sin vurdering af dette spørgsmål at de indsatte der doseres med antabus, alle blev doseret med den samme mængde uan-

set at doseringen hvis den skete på grundlag af en lægefaglige vurdering, ville variere fra den ene indsatte til den anden.

Herefter udtalte ombudsmanden følgende:

”Anstaltens dosering af antabus må efter min opfattelse give anledning til betydelig betænkelighed, idet en indsat ikke bør doseres med en højere dosis antabus end en konkret lægefaglig vurdering tilsiger er nødvendig. I denne vurdering kan også indgå det forhold at det kan få meget alvorlige konsekvenser at en dosering er sådan at en indsat kan ’drikke sig igennem’. Den konkrete lægefaglige vurdering må foretages uanset om den indsatte udtrykker utilfredshed med kravet om ’fuld dosis’. Jeg henstiller til anstalten i fremtiden at foretage dosering af antabus til indsatte i anstalten efter en konkret lægefaglig vurdering i det enkelte tilfælde.”

I en opfølgingsrapport af 21. maj 1999 oplyste og udtalte ombudsmanden følgende (efter forinden at have citeret (dele af) en udtalelse af 18. december 1997 fra anstaltens administrerende overlæge der i sin udtalelse bl.a. havde henvist til den anbefalede dosis i lægemiddelkatalogets retningslinjer om antabusbehandling (2400 mg eller 800 mg x 3)):

”Direktoratet har anført at den administrerende overlæge telefonisk efterfølgende har oplyst at anstalten foretager, og også i fremtiden vil foretage dosering af antabus efter en konkret lægefaglig vurdering.

Direktoratet har herefter henholdt stil til anstaltens udtalelse.

Jeg går herefter ud fra at ingen indsatte doseres med den i lægemiddelkataloget anbefalede dosis hvis en konkret vurdering tilsiger at vedkommende kan nøjes med en mindre dosis. På den baggrund foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.”

På baggrund af det oplyste under inspektionen den 23. august 2006 lægger jeg til grund at der af lægen i hvert enkelt tilfælde inden iværksættelsen af en antabusbehandling og efter eventuel klage over bivirkninger foretages en konkret vurdering af hvilken dosis den indsatte skal have.

Der er problemer med hash i anstalten en gang imellem, men aldrig med hårde-re stoffer. Det blev oplyst at der havde været en del sager i 2006 hvor der havde været fundet sodavandsflasker som har været brugt i forbindelse med hash-rygning. Anstalten kan mærke det på stemningen i huset når der ryges hash.

Det hænder også at der findes hashklumper i cellerne, fx efter visitation med hunde.

Anstalten oplyste i den forbindelse at anstalten er begyndt at foretage visitation af de indsatte hver gang de kommer tilbage efter fravær fra institutionen. Anstalten foretager desuden, som den har pligt til, visitation af mindst en person og en celle hver dag.

Det oplyste giver mig ikke anledning til bemærkninger.

5.6. Vold mv.

I Politimesteren i Grønlands virksomhedsberetning for politiet i 2005 er det anført at antallet af tilfælde af vold, trusler om vold og trusler i øvrigt mod ansatte i anstaltssektoren ifølge en opgørelse herover er næsten halveret siden 2005 hvor der var i alt 22 sådanne tilfælde.

Under inspektionen blev det oplyst at der yderst sjældent er tilfælde af vold eller trusler mod personalet eller mellem de indsatte. Hvis der er optræk hertil, gribes der ind med det samme. Anstaltslederen oplyste i den forbindelse at der er et afslappet forhold mellem de domfældte og personalet, og at han lægger vægt på at der sker en menneskelig behandling af de domfældte. Han oplyste endvidere at de indsatte også har det godt indbyrdes.

I sagen om min inspektion den 20. august 2006 af Anstalten for domfældte i Nuuk har jeg noteret mig at det af det generelle afsnit i de vejledende normalreaktioner om sikkerheds- og ordenskrænkelser fremgår at politianmeldelse af vold og trusler bør foretages af anstalten og ikke må bero på det enkelte offers

holdning hertil, medmindre det på forhånd er åbenbart at ofret ikke vil afgive vidneforklaring. Jeg har endvidere anmodet om oplysning om hvorvidt der er udarbejdet en voldspolitik med henblik på forebyggelse af vold og trusler.

Medmindre der foreligger en generel politik herom for anstalterne i Grønland, anmoder jeg om oplysning om hvorvidt der foreligger en sådan politik for Anstalten for domfældte i Qaqortoq.

5.7. Sagsbehandling mv.

Anstalten har en kontaktpersonordning. I personaleinstruksen er der en beskrivelse af kontaktpersonordningen, herunder af kontaktpersonens opgaver. Det fremgår bl.a. heraf at kontaktpersonen ved planlagt fravær skal sikre sig at stedfortræderen har aktuelle og relevante oplysninger om den indsatte. Det fremgår endvidere at stedfortræderen skal foretage nødvendige samtaler og andet på sagsbehandlingsområdet under kollegaens fravær. Jeg har i sagen om min inspektion af Anstalten for domfældte i Nuuk den 20. august 2006 noteret mig at der er (krav om) en suppleantordning så det sikres at der tages hånd om de spørgsmål de indsatte rejser, når deres sædvanlige kontaktperson er fraværende. Endvidere er der i afsnittet i instruksen retningslinjer for skift af kontaktperson som kun kan ske i særlige tilfælde.

Jeg anmoder om oplysning om erfaringerne med kontaktpersonordningen.

Den forsorgsmæssige betjening af de domfældte, herunder kontakt til kommunerne, forestås af Kriminalforsorgen i Frihed der har indrettet et kontor i anstalten. Det blev oplyst at samarbejdet med kommunerne på grund af stor personaleudskiftning ikke altid fungerer tilfredsstillende.

Jeg går ud fra at der laves handleplaner for de indsatte, og at det tillige er KiF-afdelingen der har ansvaret for udarbejdelsen heraf.

Jeg anmoder om en kopi af en (anonymiseret) handleplan.

5.8. Personaleforhold mv.

Ifølge en oversigt som jeg har modtaget fra anstalten, bestod anstaltens personale pr. 21. juli 2006 af en anstaltsleder, en overvagtimester, en anstaltsoverbetjent, en anstaltsbetjent, tre anstaltsbetjente på prøve og en anstaltsmedhjælper (vikar). Under inspektionen blev det oplyst at der er to ansatte om formiddagen, dog tre onsdag hvor der er udbetaling af lommepenge.

Under inspektionen blev det oplyst at anstalten har et samarbejde med en psykolog i Nuuk to timer om ugen; det er ikke muligt at benytte kommunens psykolog.

Anstalten kan tilkalde en præst hvis de indsatte ønsker det. Det sker imidlertid kun sjældent.

Under min samtale med talsmanden og suppleanten anførte de at uddannelsen til anstaltsbetjente er for kort og ikke gør personalet i stand til at tale med de indsatte om deres personlige problemer. Efter deres opfattelse er personalet i anstalten for unge og uerfarne.

Under den afsluttende samtale redegjorde ledelsen for den uddannelse som personalet gennemgår. Det blev i den forbindelse oplyst at de fleste der ansættes, har en handels- eller kontoruddannelse eller en anden faglig uddannelse, og at det er svært at rekruttere personale til anstalten. Ledelsen var for så vidt enig med talsmændene i at uddannelsen kunne være bedre og fx indeholde mere psykologi.

Jeg har videresendt klagen vedrørende dette forhold til Direktoratet for Kriminalforsorgen og bedt om underretning om svaret til talsmændene i den anledning. Jeg har endnu ikke modtaget sådan underretning.

Politimesteren i Grønlands virksomhedsberetning for politiet i Grønland 2005 indeholder et afsnit om personaleforhold. Heri er det bl.a. nævnt at anstaltsmedhjælperne efter tre dages oplæring deltager i varetagelsen af opsyns- og serviceopgaver i anstalterne, og at disse medarbejdere selv om de ikke har nogen kriminalforsorgsfaglig baggrund, indgår på lige fod med det faste personale. Fordi der er tale om løst tilknyttet personale, er der en stor personalegennemstrømning blandt disse medarbejdere. Det er videre anført at der i de tre små anstalter (i modsætning til i Anstalten for domfældte i Nuuk) er en hensigtsmæssig fordeling af uddannede medarbejdere, medarbejdere under uddannelse og løst tilknyttet personale.

I virksomhedsberetningen har politimesteren anført følgende:

”...

Manglen på kompetente medarbejdere sætter sine spor i dagligdagen, både fagligt, pædagogisk og arbejdsmiljømæssigt. Det erfarne personale skal forsøge at holde overblikket samtidig med at det skal sikres at de mere uerfarne instrueres og vejledes i udførelsen af de daglige opgaver.”

Det er videre anført at annoncering i tv ikke mindst i det lange løb har givet et mere tilfredsstillende antal kvalificerede ansøgere.

Politimesterens virksomhedsberetning indeholder også et afsnit om uddannelse af anstaltsbetjente. Spørgsmålet om uddannelse indgår også i retsvæsenkommissionens betænkning. Det er heri bl.a. nævnt at det efter kommissionens opfattelse er nødvendigt at den kommende uddannelse af anstaltspersonalet tilrettelægges med henblik på at imødekomme behovet for forbedringer af anstaltslivet, herunder i forbindelse med gennemførelse af kommissionens forslag om indretning af lukkede afdelinger og halvlukket regi. Det skal ske for at respekten for det enkelte menneske sikres og de almindelige menneskerettigheder overholdes. For at fastholde et kvalificeret uddannet personale skal der være tilbud om efter- og ledelsesuddannelse og en aflønning svarende til de ændrede krav. Under et andet punkt om forsorgsmæssig bistand (s. 1078) er det

nævnt at anstalterne for at imødekomme de i betænkningen anførte målsætninger må orienteres mod resocialiserende tiltag. Det er nævnt at regelændringer ikke i sig selv er tilstrækkelige, men at der må ske en holdningsændring i behandlingsarbejdet, og at der må tilrettelægges et meget tæt samarbejde mellem forsorgsmedarbejder og anstaltspersonale. Det er videre nævnt at det på det helt jævne plan drejer sig om ”almindeligt menneskeligt samvær, nemlig at tale med de indsatte, at beskæftige sig med dem og deres problemer og at foretage sig noget sammen med dem”.

Af politimesterens virksomhedsberetning fremgår det at grunduddannelsen varer to år og veksler mellem praktisk træning i anstalterne og deltagelse i teoretiske kurser der tilrettelægges og gennemføres af Kriminalforsorgens Uddannelsescenter.

Det fremgår i øvrigt af virksomhedsberetningen at der i 2005 med ”Uddannelsesplan 2005” blev gennemført en del ændringer i uddannelsen af anstaltsbetjente. Der blev herunder indført et nyt obligatorisk modul hvorefter den prøveansatte skal på et 2-3 måneders praktikophold i Anstalten ved Herstedvester (grønlanderafdelingen).

Jeg afventer som nævnt underretning fra direktoratet vedrørende spørgsmålet om uddannelsen af anstaltsbetjente i Grønland.

5.9. Interne inspektioner

Det fremgår af Politimesteren i Grønlands virksomhedsberetning for politiet 2005 at den ledende anstaltsleder foretager inspektioner af anstalterne i Grønland, og at der udarbejdes en rapport for hver inspektion med aftaler og anbefalinger til forbedringsindsatser.

Jeg anmoder om en kopi af rapporten fra den seneste interne inspektion af Anstalten for domfældte i Qaqortoq.

6. Foreløbig enrumsanbringelse

Foruden det under pkt. 5.8. nævnte spørgsmål om uddannelsen af anstaltsbetjente klagede talsmanden bl.a. over at anstalten alene på mistanke (fx om at den indsatte har røget hash) midlertidigt udelukker indsatte fra fællesskab.

Under det afsluttende møde oplyste anstaltslederen at der i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering af om der skal ske foreløbig udelukkelse fra fællesskab. Han oplyste endvidere at foreløbig udelukkelse fra fællesskab typisk anvendes ved arbejdsvægring og overtrædelse af husregler mv. (disciplinære forhold). Anstaltslederen oplyste endvidere at anstalten ved sidste anstaltsledermøde fik afslag på en anmodning om midler til anskaffelsen af udstyr til måling af stoffer i urin, og at anstalten derfor i stedet for urinprøver må foretage observationer af den indsatte ved mistanke om indtagelse af stoffer.

Jeg forstår det sådan at der anvendes foreløbig enrumsanbringelse (også) i sager hvor det må forventes at den indsatte vil blive ikendt en disciplinærforanstaltning i form af enrumsanbringelse, jf. anstaltsbekendtgørelsens § 38, stk. 2, nr. 5.

Af 10 af de 11 forhørsrapporter som jeg har modtaget til gennemgang, jf. pkt. 7, fremgår det at der skete foreløbig enrumsanbringelse. I et af disse tilfælde blev den indsatte ikke ikendt en disciplinærforanstaltning. Den sag hvor der ikke er oplysning om foreløbig enrumsanbringelse, er en af to sager om udeblivelse efter udgang. I den anden af disse sager blev den indsatte foreløbig enrumsanbragt efter tilbagekomsten til anstalten.

De bestemmelser som politimesteren har fastsat, indeholder bl.a. bestemmelser om udelukkelse fra fællesskab. I § 1, stk. 2, i disse bestemmelser er det angivet hvornår der kan ske tvangsmæssig udelukkelse fra fællesskab. Af § 1, stk. 3, fremgår det at udelukkelse fra fællesskab desuden kan finde sted som en disciplinær foranstaltning (enrumsanbringelse) i overensstemmelse med politimesterens bestemmelser af samme dag herom. Af § 2, stk. 1, fremgår det at der – hvis der er en begrundet formodning om at den domfældte opfylder be-

tingelserne for udelukkelse fra fællesskab – kan ske foreløbig udelukkelse fra fællesskab mens sagens omstændigheder søges klarlagt og indtil beslutning i henhold til § 1, stk. 2, kan træffes. Der henvises ikke til § 1, stk. 3. Der er endvidere ikke i anstaltsbekendtgørelsen eller i politimesterens bestemmelser om disciplinære foranstaltninger en bestemmelse om midlertidig udelukkelse fra fællesskab (forhørsceanbringelse) i forbindelse med behandlingen af disciplinærsager. (En sådan bestemmelse findes i § 71 i straffuldbyrdelsesloven der ikke gælder for Grønland; efter denne bestemmelse forudsætter anvendelse af forhørscele ikke alene at der foreligger en begrundet mistanke om overtrædelse af bestemmelser der må antages at medføre strafcelle, men tillige at forhørsceanbringelse er nødvendig af hensyn til gennemførelse af undersøgelser i disciplinærsagen).

Jeg anmoder politimesteren om at oplyse om den manglende henvisning i § 2, stk. 1, i bestemmelserne om udelukkelse fra fællesskab til bestemmelsernes § 1, stk. 3, skal forstås sådan at der ikke kan ske foreløbig udelukkelse fra fællesskab (forhørsceanbringelse) i tilfælde hvor det må antages at den indsatte vil blive udelukket fra fællesskab som en disciplinærforanstaltning. I givet fald beder jeg om en udtalelse vedrørende det under inspektionen oplyste om anvendelse af foreløbig udelukkelse fra fællesskab ved disciplinære forhold.

Som det fremgår af bestemmelsernes § 2, stk. 1, er det en betingelse for foreløbig udelukkelse fra fællesskab (som en fremadrettet foranstaltning) at der foreligger en "begrundet" formodning om at betingelserne for udelukkelse fra fællesskab efter bestemmelsernes § 1, stk. 2, er opfyldte. En indsat kan således ikke foreløbigt udelukkes fra fællesskab på baggrund af en ubestyrket/ubegrundet mistanke. Idet jeg går ud fra at anstalten er opmærksom herpå, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

7. De udlånte sager

Jeg bad under inspektionen om at måtte modtage anstaltens rapportmateriale mv. for 2006 vedrørende anbringelse i observationscelle og de seneste 10 sager om anvendelse af disciplinærstraf, herunder kopi af de underliggende rapporter. Som nævnt under pkt. 2.6. havde der imidlertid ikke været nogen anbringelser i observationscellen i 2006. For så vidt angår disciplinærsager, blev det oplyst at der indtil videre havde været 15 disciplinærsager i alt i 2006, og at Anstalten for domfældte i Qaqortoq er den af anstalterne i Grønland der har færrest disciplinærsager i forhold til antal indsatte.

Under inspektionen modtog jeg tillige kopier af forskelligt materiale vedrørende behandlingen af disciplinærsager. Der er så vidt ses tale om materiale der anvendes ved kurser for forhørsledere (i Danmark).

Politiets virksomhedsberetning indeholder oplysninger om antallet af bl.a. disciplinærsager i anstalterne tilsammen. I 2005 havde anstalterne tilsammen 498 sager om disciplinære overtrædelser.

Ved min gennemgang af det modtagne materiale har jeg navnlig haft opmærksomheden henledt på om procedurereglerne har været fulgt.

7.1. Indledning

Jeg bad som nævnt om de seneste 10 sager i 2006, men jeg har modtaget 11 sager. Da den ældste sag der vedrører et forhør den 14. januar 2006 kl. 8.45, omhandler samme forhold som to andre forhør senere den dag, har jeg valgt at lade denne sag indgå i gennemgangen nedenfor. De 11 disciplinærsager som min gennemgang herefter omfatter, omhandler forhør der er afholdt i perioden 14. januar 2006 til og med 13. juli 2006, dvs. en periode på seks måneder. Ikke kun den 14. januar 2006, men tillige den 29. maj 2006 var der tale om mere end et forhør. I et tilfælde omfattede forhøret to forhold.

Syv af rapporterne omhandler hashrygning (i og uden for anstalten). I et af disse tilfælde omhandlede rapporten tillige overtrædelse af ordensbestemmelser ved at have fjernet to knager og benyttet dem som rygeredskaber. To rapporter omhandler udgangsmisbrug (udeblivelse efter udgang). De sidste to rapporter omhandler henholdsvis besiddelse af hash og overtrædelse af ordensbestemmelser (manglende efterkommelse af personalets anvisninger).

7.2. Retsgrundlag

Politimesteren i Grønlands anstaltsbekendtgørelse af 20. april 2006 indeholder regler om disciplinærforanstaltninger i bekendtgørelsens §§ 38-40. Politimesterens bestemmelser af samme dag indeholder bestemmelser om anvendelse og fuldbyrdelse af disciplinære foranstaltninger i de grønlandske anstalter (løbenummer 9) og om procedureregler i forbindelse med afgørelse om bl.a. disciplinære foranstaltninger (løbenummer 8). Forud for ikrafttrædelsen af disse regler gjaldt politimesterens bekendtgørelse nr. 239 af 1. april 1999 og politimesterens bestemmelser af samme dato der også omfatter bestemmelser om samme forhold. Som det fremgår af pkt. 3, er det uklart for mig hvornår de nye regler er trådt i kraft, men de fleste af sagerne er behandlet før 1. juni 2006 som er det ikrafttrædelsestidspunkt der er angivet i reglerne. Ved den generelle omtale af reglerne nedenfor har jeg henvist til både de tidligere gældende regler (i parentes når der ikke er tale om samme bestemmelse) og de nugældende regler – der indholdsmæssigt grundlæggende er identiske.

I tilslutning til udfærdigelsen af de nugældende bestemmelser har den ledende anstaltsleder den 29. maj 2006 udfærdiget vejledende normalreaktioner i disciplinærsager for anstaltssektoren i Grønland. Disse erstatter tidligere vejledende regler herom. Det fremgår således af retsvæsenkommissionens betænkning at Politimesteren i Grønland i forbindelse med tidligere drøftelser om fastsættelse af nye regler for anstaltsophold konstaterede et behov for en nærmere koordinering af praksis i de tre anstalter, og at der i den forbindelse i 1999 blev udfærdiget et ”normalsanktionsskema”.

7.3. Betingelser

Bekendtgørelsens § 38, stk. 1 (§ 26, stk. 1), indeholder en opremsning af i hvilke tilfælde en indsat kan ikendes en disciplinærforanstaltning, og § 38, stk. 2 (§ 26, stk. 2), indeholder en opremsning af hvilke disciplinærforanstaltninger der kan anvendes.

Efter § 38, stk. 1 (§ 26, stk. 1), kan ikendelse af en disciplinærforanstaltning ske ved overtrædelse af nærmere angivne bestemmelser i bekendtgørelsen (nr. 1), ved overtrædelse af regler der er fastsat i medfør af nærmere angivne bestemmelser i bekendtgørelsen (nr. 2), ved overtrædelse af ordensbestemmelser fastsat i medfør af bekendtgørelsens § 17 (§ 11) såfremt det af disse fremgår at overtrædelse kan medføre disciplinærforanstaltning (nr. 3), og ved undvigelse (bortgang) eller forsøg herpå (nr. 4).

Af § 38, stk. 2 (§ 26, stk. 2), fremgår det at der som disciplinærforanstaltning kan anvendes advarsel (nr. 1), indskrænkning af de beløb der udbetales som lommepege (nr. 2), frakendelse af udgang (nr. 3), frakendelse af adgang til beskæftigelse uden for anstalten (nr. 4) og ikendelse af enrumsanbringelse (nr. 5).

7.4. Sagsbehandlingsregler

Politimesteren i Grønland har som nævnt ovenfor udfærdiget procedureregler for behandlingen af bl.a. disciplinærsager. Ved siden af disse regler gælder forvaltningsloven der blev sat i kraft for danske myndigheder i Grønland den 1. januar 1995, jf. anordning nr. 1188 af 27. december 1994.

Af politimesterens procedureregler fremgår det bl.a. at der skal tilvejebringes fyldestgørende oplysninger om de forhold der kan lægges til grund for afgørelsen (§ 1), og at der skal ske partshøring (§ 2).

Der skal desuden udfærdiges et notat både inden afgørelsen og om den trufne afgørelse (§ 2, stk. 2 og 4). Notatet skal indeholde en gengivelse af de omstændigheder, herunder indberetninger og eventuelle forklaringer, der (kan) lægges til grund for afgørelsen. Notatet efter stk. 4 (forhørsnotatet) kan udfærdiges med en henvisning til notatet efter stk. 2 der i så fald skal vedhæftes som bilag. Dette notat skal tillige indeholde oplysninger om hvorvidt der er overtrådt bestemmelser, og i givet fald hvilke, samt en fyldestgørende begrundelse for afgørelsen. Den domfældte skal altid gøres bekendt med begrundelsen for den trufne afgørelse, jf. stk. 5.

Hvis der er sket afhøring af personale eller domfældte, skal der udfærdiges et notat der gengiver forklaringen, jf. § 2, stk. 2, 2. pkt. Den afhørte skal have lejlighed til at gennemlæse og godkende sin forklaring, og det skal anføres om det er sket. Alle afhøringer skal overværes af et personalemedlem, jf. stk. 3.

De notater der udarbejdes, skal opbevares i særskilt ringbind, og kopi skal lægges på den indsattes sag, jf. § 4.

7.5. Parthøring og begrundelse

Der er i alle tilfælde en gengivelse af den indsattes forklaring i rapporten, og selv om det ikke udtrykkeligt fremgår at den indsatte er gjort bekendt med det indberettede, lægger jeg derfor til grund at der i alle tilfælde er sket parthøring, jf. bestemmelsernes § 2, stk. 1. Det fremgår ikke på hvilken måde parthøring er sket, men det kan ske ved oplæsning eller udlevering af rapporter og eventuelle øvrige akter i sagen.

Som nævnt skal forhørsnotatet indeholde en fyldestgørende begrundelse der bl.a. skal indeholde oplysning om hvilke bestemmelser der måtte være overtrådt. Selv om det ikke udtrykkeligt fremgår, skal begrundelsen for den trufne afgørelse tillige indeholde en angivelse af retsgrundlaget for den trufne afgørelse.

Forhørsprotokollen er en standardprotokol der bl.a. indeholder et punkt med overskriften ”Begrundelse for afgørelsen”. Dette felt er (ligesom rapportens øvrige felter) udfyldt i alle tilfælde. I feltet er der fx oplysning om hvorvidt der har foreligget tidligere disciplinære forhold/afgørelser – dvs. oplysninger der har haft betydning for udmålingen af den ikendte disciplinærforanstaltning. I andre tilfælde indeholder feltet oplysninger om hvorvidt den domfældte har været klar over at der forelå en overtrædelse, eller oplysninger vedrørende den bevismæssige bedømmelse.

Ombudsmanden har i forbindelse med gennemgang af sager om udelukkelse fra fællesskab i sagen om inspektion af Institutionen for frihedsberøvede asylansøgere i Sandholm spurgt Direktoratet for Kriminalforsorgen om anvendelsen af punktet ”begrundelse” i den forhørsprotokol der anvendes af kriminalforsorgens institutioner i Danmark. Ombudsmanden anførte herom bl.a. følgende i en opfølgingsrapport i sagen:

”Afsnittet ’Begrundelse’ var ikke udfyldt i noget tilfælde, herunder ved angivelse af hvorfor udelukkelse fra fællesskab blev anset for ’nødvendigt’, jf. kravet herom i straffuldbyrdeslovens § 63, stk. 1. Jeg bad om direktoratets bemærkninger til den manglende udfyldelse af rapporten under overskriften ’Begrundelse’, herunder oplysning om hvorvidt institutionerne er vejledt nærmere om brugen af den elektroniske forhørsdel.

Direktoratet har oplyst at der undervises i brugen af den elektroniske forhørsdel på kriminalforsorgens forhørslederkurser som er tre-dages internatkurser med en grundig gennemgang af både den teoretiske og praktiske del af et forhør. Der lægges i undervisningen megen vægt på at lære kursisterne at begrunde en disciplinærafgørelse korrekt, men erfaringsmæssigt er det et punkt der volder mange af kursisterne vanskeligheder. Udover tre-dageskurserne blev der i efteråret 2002 afholdt endags kurser for forhørsledere der tidligere har gennemgået forhørslederkurser, men manglede erfaring med Klientssystemets forhørsdel.

Jeg har noteret mig det oplyste som jeg forstår således at der på de nævnte kurser også vejledes konkret i hvad der skal stå i feltet ’Begrundelse’.”

Ombudsmanden foretog sig ikke videre i denne sag.

I sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Herning den 25. januar 2006 har jeg i forlængelse heraf og med henvisning til min gennemgang af anvendelsen af feltet ”begrundelse” i forhørsprotokollerne i denne sag bedt direktoratet om at oplyse nærmere om hvorledes feltet ”begrundelse” efter direktoratets opfattelse konkret skal anvendes i disciplinærsager. Direktoratet har i en udtalelse af 10. juli 2006 oplyst at dette felt anvendes til at begrunde strafudmålingen i den konkrete sag, og at det normalt sker ved henvisning til normalreaktionerne på området. Hvis sanktionen afviger fra normalreaktionen, anføres tillige de relevante formildende eller skærpende omstændigheder.

Jeg har noteret mig at anstalten i det nævnte felt bl.a. har angivet forhold af betydning for strafudmålingen – om der var tale om første rapport eller tidligere forhold (skærpende omstændigheder). Når der er tale om et førstegangstilfælde, er udgangspunktet, som anført i de vejledende normalreaktioner, at normalreaktionen skal anvendes. Jeg går ud fra at anstalten vil overveje fremover tillige udtrykkeligt at henvise til normalreaktionerne når afgørelsen er truffet i overensstemmelse hermed. Om reaktionerne i de konkrete tilfælde henviser jeg til pkt. 7.8.

Under punktet ”Sigtelse” er forseelsen i alle tilfælde anført med henvisning til den bestemmelse der blev anset for overtrådt. Der er henvist til ”Bestemmelser om anstaltsophold ...” i 10 tilfælde og ”Bestemmelser om udgang og udstationering ...” i det sidste tilfælde. Under felterne ”Afgørelse” og ”Klagevejledning” er der ligeledes henvist til ”bestemmelser” om anstaltsophold (§§ 26 og 33). Afsnittet om klagevejledning er en standardvejledning i det (elektroniske) dokument.

Idet bestemmelser om anstaltsophold rettelig sigter til bestemmelser i anstaltsbekendtgørelsen, burde der have stået bekendtgørelse i stedet for bestemmel-

ser. Henvisningen til bestemmelser om udgang mv. er korrekt idet der her var tale om en henvisning til de bestemmelser som politimesteren har udfærdiget herom i medfør af anstaltsbekendtgørelsen. For så vidt angår klagevejledningen der som nævnt er en (fortrykt) standardvejledning, har jeg i rapporten om min inspektion den 20. august 2006 af Anstalten for domfældte i Nuuk noteret mig at den er rettet til bekendtgørelsens § 46, stk. 2, i den udskrift der var vedlagt de vejledende normalreaktioner i disciplinærsager som jeg modtog fra denne anstalt.

Under feltet ”Afgørelse” er der som nævnt henvist til § 26, stk. 1, i den tidligere gældende anstaltsbekendtgørelse som svarer til § 38, stk. 1, i den nugældende anstaltsbekendtgørelse. Det gælder også de nyeste sager hvor den nye bekendtgørelse muligvis var trådt i kraft.

Hvis de nye regler var trådt i kraft på tidspunktet for de trufne afgørelser i de seneste sager, er det en fejl at der ikke er henvist til bestemmelsen i den nye anstaltsbekendtgørelse. Jeg går ud fra at anstalten fremover vil være opmærksom på at henvise til den nye bekendtgørelse.

I to tilfælde er der i sigtelsen henvist til ordensbestemmelser om anstaltsophold (dvs. bekendtgørelsen om anstaltsophold), § 4, stk. 3. Denne bestemmelse angiver at de domfældte skal følge personalets anvisninger og overholde de ordensbestemmelser der er fastsat af anstaltslederen. I det ene tilfælde var der tale om at den indsatte ikke fulgte personalets anvisninger, og i det andet tilfælde at den indsatte havde fjernet to knager og brugt dem som rygeredskaber.

I det førstnævnte tilfælde er henvisningen til anstaltsbekendtgørelsens § 4, stk. 3, tilstrækkelig, men i det sidstnævnte tilfælde burde der tillige have været henvist til de ordensbestemmelser som den indsatte havde overtrådt i det konkrete tilfælde.

I et tilfælde (nr. 09/06) blev der foruden nedsættelse af lommepege, frakendelse af udgang og enrumsanbringelse truffet afgørelse om at den indsatte skulle overføres til politiet i Aasiaat.

Da overførsel ikke er nævnt blandt de disciplinære foranstaltninger der er omtalt i anstaltsbekendtgørelsens § 38, stk. 2 (§ 26, stk. 2), burde der under afgørelsen tillige have været henvist til hjemmelsgrundlaget for afgørelsen herom. På tidspunktet for den trufne afgørelse gjaldt politimesterens bestemmelser af 1. april 1999 om fordeling og overførsel mellem anstalterne i Grønland.

Efter § 3, stk. 1, i disse bestemmelser henhørte kompetencen til at træffe afgørelse om overførsel på baggrund af fx disciplinære forhold (i øvrigt) under politimesteren. I § 3, stk. 1, i de nugældende bestemmelser er det udtrykkeligt nævnt at politimesteren kan delegerer denne kompetence. I begge regelsæt er det nævnt at afgørelsen træffes efter indstilling fra anstaltslederen (henholdsvis § 3, stk. 3, og § 3, stk. 4). Ud over at gøre opmærksom herpå foretager jeg mig dog ikke mere vedrørende dette forhold.

I feltet ”Bevisbedømmelse” er det i alle tilfælde angivet hvad der er indgået i bevisbedømmelsen. I enkelte tilfælde fremgår det tillige af feltet om begrundelse. Den indsatte har i flere tilfælde erkendt forholdet, og der er i disse tilfælde tillige henvist hertil. Indsattes erkendelse indebærer at nærmere bevisførelse ikke er fornøden, men der skal fortsat ske en bevisbedømmelse. Det er dog tilstrækkeligt at henvise til at den indsatte har erkendt forholdet.

I et af de tilfælde hvor den indsatte ikke erkendte forholdet, blev vedkommende frifundet. I de øvrige tilfælde fremgår det af rapporten hvorfor den indsattes forklaring er tilsidesat.

7.6. **Kompetence mv.**

Kompetencen til at ikende disciplinærforanstaltning ligger hos anstaltslederen eller den der bemyndiges hertil, jf. bekendtgørelsens § 38, stk. 1 (§ 26, stk. 1).

I de fleste tilfælde er afgørelsen truffet af anstaltslederen. I de øvrige tilfælde på nær ét er afgørelsen truffet af overvagtimesteren. I det sidste tilfælde er afgørelsen truffet af en anstaltsarbejder.

Jeg går på denne baggrund ud fra at der er sket delegation af kompetencen til de nævnte personer, men jeg anmoder om oplysning om hvorvidt det er korrekt antaget.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i en vejledning om adgang til intern delegation i kriminalforsorgens institutioner anført at de lokale kompetenceforhold og arbejdsgange bør være fastsat udtrykkeligt i de tilfælde hvor kompetencen er henlagt til institutionens leder eller den der bemyndiges dertil. Jeg har i sagen om min inspektion den 20. august 2006 af Anstalten for domfældte i Nuuk anmodet politimesteren og direktoratet om at oplyse om det har været overvejet om det også bør gælde for anstalterne i Grønland (også på andre områder end disciplinærområdet).

I den ovenfor nævnte vejledning om intern delegation er det desuden anført at de lokale regler også bør indeholde nogle arbejdsgange som gør det muligt for institutionens leder effektivt at udøve sine styrings- og instruktionsbeføjelser. I pkt. 7 i den disciplinærstrafvejledning som Direktoratet for Kriminalforsorgen har udfærdiget til kriminalforsorgens institutioner i Danmark er det desuden anført at institutionens leder ved delegation af kompetencen bør inddrages under behandlingen af en sag hvis den konkrete sag giver anledning til særlig tvivl. Det kan fx være tvivl om hvad der kan anses for bevist og ikke bevist, eller om hvilke bestemmelser der kan anses for overtrådt. Dette fremgår også af det (undervisnings)materiale som jeg modtog kopi af under inspektionen.

Af retsvæsenkommissionens betænkning fremgår det som nævnt at Politimesteren i Grønland i forbindelse med tidligere drøftelser om fastsættelse af nye regler for anstaltsophold konstaterede et behov for en nærmere koordinering af praksis i de tre anstalter. Det er i den forbindelse anført at alle disciplinærrapporter herefter fremsendes til politimesteren der gennemgår materialet med henblik på at sikre en ensartet anvendelse i de tre anstalter.

I sagen om min inspektion af Anstalten for domfældte i Nuuk har jeg anmodet om oplysning om hvorvidt rapporterne fortsat rutinemæssigt fremsendes til politimesteren. Hvis det ikke er tilfældet, har jeg anmodet om oplysning om ledelsens (herunder anstaltslederens idet jeg er gået ud fra at der er sket delegation) tilsyn med behandlingen af sager om disciplinære foranstaltninger.

Selv om Anstalten for domfældte i Qaqortoq er en lille institution, og de fleste sager så vidt ses behandles af anstaltslederen, anmoder jeg om oplysning om anstaltslederens tilsyn med behandlingen af de sager om disciplinære foranstaltninger der behandles af andre efter delegation.

7.7. Klagevejledning mv.

I alle sagerne er der givet klagevejledning med henvisning til bestemmelserne herom i anstaltsbekendtgørelsen (§ 33, stk. 2) og forretningsordenen for Det grønlandske Kriminalforsorgsnævn. Der er tale om en standardklagevejledning der er fortrykt i den anvendte (elektroniske) blanket.

I den nugældende anstaltsbekendtgørelse findes bestemmelserne om klagevejledning i § 46, stk. 2. I sagen om min inspektion af Anstalten for domfældte i Nuuk har jeg som nævnt under pkt. 7.5. noteret mig at blanketten nu henviser til anstaltsbekendtgørelsens § 46, stk. 2.

7.8. Sanktionen

Anstaltsbekendtgørelsens § 38, stk. 2, indeholder som tidligere nævnt en opremsning af de disciplinære foranstaltninger der kan anvendes. Bestemmelsen er gentaget i § 1 i bestemmelserne om anvendelse og fuldbyrdelse af disciplinære foranstaltninger hvor det tillige er anført at foranstaltningerne kan ikendes i kombination med hinanden. Den ledende anstaltsleder i Grønland har som tidligere nævnt den 29. maj 2006 udfærdiget vejledende normalreaktioner i disciplinærsager. Da de fleste afgørelser er truffet forud for udsendelsen af disse vejledende retningslinjer, og jeg ikke er i besiddelse af de tidligere gældende vejledende retningslinjer, har jeg ikke sammenholdt reaktionerne i de konkrete tilfælde med normalreaktionerne i vejledningen, men jeg har omtalt vejledningen nærmere nedenfor.

I indledningen til vejledningen er det understreget at der er tale om vejledende retningslinjer, og at der således i hvert enkelt tilfælde må foretages en konkret vurdering. Det er videre anført at normalreaktioner er reaktioner ved førstegangsforseelser hvor der ikke foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, og hvor der er tale om overtrædelser af ”middel grovhed”. Der er endvidere redegjort for hvornår afgørelser har gentagelsesvirkning, for udmålingen når der er flere forseelser til samlet pådømmelse, og hvad der skal lægges vægt på ved valg af sanktionen. Endvidere er der en nærmere gennemgang af behandlingen af sager inden for forskellige kategorier.

I et tilfælde blev der ikke ikendt en disciplinær foranstaltning fordi det ikke blev fundet godtgjort at den indsatte havde begået den forseelse som den underliggende rapport omhandlede. I alle de øvrige tilfælde på nær ét blev den indsatte ikendt flere sanktioner. I dette ene tilfælde og i et andet tilfælde blev der givet en advarsel. I førstnævnte tilfælde var der så vidt ses var tale om et førstegangstilfælde, mens der i det andet tilfælde forelå tidligere forhold. I alle de ni tilfælde hvor der blev udmålt flere sanktioner, var den ene af dem en-rumsanbringelse der i fem tilfælde blev fastsat til et døgn, i tre tilfælde til tre døgn og i det sidste tilfælde frem til løsladelsen der samtidig blev udskudt så-

ledes at løsladelse først skulle ske fem dage efter datoen for afholdelse af forhøret i stedet for tre dage efter. I alle ni tilfælde blev lommepenge tillige nedsat for en periode. I fem af tilfældene blev udgang tillige frakendt for en periode. I et tilfælde blev den indsatte tillige overført til politiet i Aasiaat. I et tilfælde omfattede sigtelsen to forhold.

I § 26, stk. 4, i den tidligere gældende anstaltsbekendtgørelse var det anført at spørgsmålet om at anvende enrumsanbringelse skulle forelægges for politimesteren hvis det skønnedes påkrævet at anvende denne foranstaltning i mere end tre døgn. Bestemmelsen er ikke medtaget i den nugældende anstaltsbekendtgørelse, men i § 1, stk. 4, 2. pkt., i bestemmelserne om anvendelse og fuldbyrdelse af disciplinære foranstaltninger er det anført at politimesteren eller den der bemyndiges dertil, skal orienteres (snarest muligt) hvis der træffes afgørelse om at anvende enrumsanbringelse i mere end tre døgn.

Afgørelsen i det konkrete tilfælde hvor enrumsanbringelsen som følge af den ændrede strafberegning kom til at vare mere end tre døgn, blev truffet den 25. april 2006, dvs. mens de tidligere regler fortsat var gældende.

Jeg anmoder om oplysning om hvorvidt sagen (nr. 09/06) blev forelagt for politimesteren i overensstemmelse med § 26, stk. 4, i den dagældende anstaltsbekendtgørelse.

I et tilfælde der vedrørte udgangsmisbrug (udeblivelse efter udgang), blev den indsatte frakendt al udgang i to uger, ikendt nedsatte lommepenge i tre uger og ikendt enrumsanbringelse i et døgn. Herudover er det under afgørelsen anført at den indsatte i forbindelse med tilladelse til udgang skulle tildeles antabus. Sagen har nr. 012/06.

Fastsættelse af vilkår som fx om antabus i forbindelse med udgang er ikke nævnt blandt de reaktioner som kan anvendes som disciplinærforanstaltning,

jf. anstaltsbekendtgørelsens § 38, stk. 2 (§ 26, stk. 2). Idet jeg går ud fra at ”antabusvilkåret” da heller ikke skal forstås som en del af reaktionen på det disciplinære forhold, men som en tilkendegivelse om resultatet af behandlingen af spørgsmålet om udgang på ny efter udløbet af frakendelsestiden, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Som nævnt fremgår det af bestemmelsernes § 1 at der kan anvendes flere foranstaltninger i forening. Af vejledningen om normalreaktioner fremgår det endvidere at der ved flere samtidige forseelser skal udmåles en foranstaltning efter den alvorligste forseelse med et vist tillæg, men den samlede foranstaltning må ikke være summen af de mulige reaktioner og må ikke overskride foranstaltningsrammen for den alvorligste forseelse. Tidligere overtrædelser af samme eller lignende karakter medfører endvidere en skærpelse af reaktionen (gentagelsesvirkning), jf. nærmere vejledningens generelle afsnit herom. Det er her bl.a. anført at det er vanskeligt at sige noget generelt om hvor længe gentagelsesvirkningen varer, men at man som en meget grov tommelfingerregel ved ”dagligdags forseelser” kan tillægge en disciplinær reaktion gentagelsesvirkning i tre måneder.

Det fremgår som tidligere nævnt i nogle tilfælde om der er tale om en førsteangangsforseelse eller tidligere forhold som i så fald nærmere er angivet.

Rapport nr. 11/06 vedrører samme indsatte som rapport nr. 05/06, og rapport nr. 09/06 vedrører samme indsatte som rapport nr. 07/06. De to førstnævnte rapporter vedrører henholdsvis besiddelse af hash og hashrygning og de to sidstnævnte henholdsvis hashrygning og udeblivelse efter udgang. I rapport nr. 05/06 er omtalt to tidligere disciplinære afgørelser inden for de seneste to måneder forud for den aktuelle sag, og det er nævnt at det derfor betragtes som et gentagelsestilfælde at domfældte på ny og inden for tre måneder begår ny overtrædelse af husregler. I rapport nr. 07/06 vedrørende den anden indsatte er der ligeledes omtalt en tilsvarende forseelse ca. to måneder tidligere. Hverken rap-

port nr. 11/06 der vedrører et forhold 4½ måned efter det tidligere forhold, eller rapport nr. 09/06 der vedrører en (anden type) forseelse ca. 3½ måned efter det tidligere forhold, henviser til de tidligere afgørelser.

Jeg anmoder om oplysning om hvorvidt det skyldes at der er forløbet mere end tre måneder siden sidste afgørelse, og at de tidligere afgørelser dermed ikke er indgået ved udmålingen af foranstaltningen i disse to tilfælde.

Jeg har som nævnt ovenfor ikke sammenholdt reaktionerne i de enkelte tilfælde, og jeg foretager mig ikke mere vedrørende udmålingen af reaktionerne. Dog bemærker jeg at jeg har noteret mig at det udtrykkeligt fremgår at enrumsanbringelse er beregnet fra det tidspunkt hvor de pågældende blev foreløbig enrumsanbragt.

Opfølgning

Jeg beder om at oplysninger mv. som jeg har anmodet anstalten om, tilbagesendes gennem fra Politimesteren i Grønland og Direktoratet for Kriminalforsorgen med henblik på at myndighederne kan komme med bemærkninger her til.

Underretning

Denne rapport sendes til Anstalten for domfældte i Qaqortoq, Den ledende anstaltsleder i Grønland, Politimesteren i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Det Grønlandske Kriminalforsorgsnævn, Justitsministeriet, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i anstalten.